

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Ju-
oslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 130.—
za pol leta 80.—
za četrt leta 45.—
za en mesec 15.—
Za inozemstvo celoletno K 240.—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 30.—
za inozemstvo 35.—

SLOVENE

Inzerati:
Enostopna petstvarica (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 8.—
ponovna itd. . . po K 5.—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvenredno po
načelniku in dan po prebranju
ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, npravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7592.

Varšava pod ruskim ognjem.

Posebno poročilo »Slovenca«.

Krakov, 7. avgusta. Od petka dalje se nahajajo varšavska predmestja pod ognjem ruskih topov.

Washington, 6. avgusta. Senat je naročil predsedniku naj zastavi vse sile za politično samostojnost Poljske. Dal mu je v ta namen potrebni kredit.

Koroški plebiscit.

Kakor se nam od dobro poučene strani poroča, je plebiscitna komisija končala zaenkrat posvete glede demarkacijske črte in napravila zaključke, ki še niso vsi znani. Kolikor nam je dosedaj znano, moramo brez vsake animozitnosti napram plebiscitni komisiji konstatirati, da njeni sklepi ne soglašajo s st. germainske mirovne pogodbe; komisija je morda hotela odvrniti od sebe vsak sum, da je pristanska v prilog kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, pa je pri tem kršila temeljne določbe st. germainske mirovne pogodbe in napravila za Jugoslavijo krivične zaključke, za katerih posledice bo morala tudi nositi odgovornost. Mi vsako odgovornost odklanjamo! Kaj pač ima n. pr. z glasovanjem opraviti vprašanje prehrane v pasu B? Prav nič! To je bila samo zahteva Nemcev pasu B in tej njihovi zahtevi, da se otvori svoboden gospodarski promet med pasom A in pasom B, je plebiscitna komisija deloma ugodila. Ozirala se je na nemške gospodarske koristi, upoštevala pa ni škodo, ki jo bo trpelo zaradi tega prebivalstvo v pasu A. Cene živčev v pasu A se bodo radi tega dvignile in če bodo Nemci iz pasu B dobro izrabljali to ugodnost, more v pasu A nastati celo kriza v prehrani.

Konstatiramo nadalje, da je bil v pasu A do prihoda plebiscitne komisije popoln red in mir, da je bila naša upravna oblast nasproti vsem slojem popolnoma pravična in je le proti hujšačem in kalilcem javnega miru in reda nastopala strogo po zakonu, kakor je običajno v vseh državah, ki so količikaj urejene. Ker od nemške organizacije v pasu B dobro plačani in podkupljeni agitatorji v pasu A do prihoda plebiscitne komisije niso mogli požigati hiš, rušiti železnice, pretepati naših ljudi, da bi po svoji preizkušeni metodi s terorističnimi sredstvi preplašili naše ljudstvo, so se Nemci pritoževali nad — jugoslovanskimi nasilstvi in strahovlado. V pasu B pa se Slovenci niti zgeniti niso mogli, pa se tudi

niso upali, ker od prevrata sem vedo, kaj bi jih sicer zadelo! Ako je plebiscitna komisija kršila načelo, da je na Koroškem dvojno, drugo od drugega po demarkacijski črti popolnoma ločeno plebiscitno ozemlje, in omogočila prehod Nemcev iz cone B v cono A, proti čemur je ves naš narod, zlasti pa prebivalstvo v pasu A protestiralo, ker hoče v miru živeti, bo nosila za vse posledice odgovornost plebiscitna komisija.

Prebivalstvu v pasu A priporočamo samo, da se od nemških agitatorjev ne da izzivati in zavesti v poboje, da ohrani mirno kri in z zaupanjem mirno čaka dneva glasovanja. Ogromna večina prebivalstva je za Jugoslavijo in ta večina sama bo pri glasovanju odločila, zato nam nihče zmagati ne more vzeti, tudi plebiscitna komisija ne. Ako pa bi se hotelo naše prebivalstvo terorizirati, kakor so Nemci nameravali, bo pa naša vlada vedela, kaj je njena dolžnost!

Vlada si je pa lahko tudi svesta, da jo bo ves narod podpiral, predvsem pa prebivalstvo v pasu A, ki je za definitivno rešitev izpod nemškega jarma in stoletnega suženjstva pripravljeno vse žrtvovati. Naše ljudstvo ima silno dobro, ostro oko in že po prvih pojavih ententne komisije se je začelo pritoževati — pri nas in ne pri plebiscitni komisiji, kakor bi bilo treba. Iz tega sledi, da plebiscitna komisija pri prebivalstvu v pasu A še ne vživa zaupanja; ne bomo preiskovali vzrokov, upamo pa, da bo nastop ententnih misij v bodoče povsod tak, da si bo pridobila to zaupanje, brez katerega plebiscit ne more biti pravičen; kako naj se slovensko ljudstvo pritožuje pri ententni komisiji in ji izraža svoje upravičene želje, ako nima zaupanja, da bo komisija vloge tudi pravično reševala! To stoletja od Nemcev strahovano, zapostavljano in preganjano ljudstvo zna visoko ceniti pravične sodnike, ki jih pod Avstrijo ni nikdar videlo, in zato leži samo na plebiscitni komisiji, da si to zaupanje pridobi. Če bodo vsi njeni organi povsod objektivno postopali, jim bo naš narod tudi zaupal!

Koroški Slovenci, držite se neomahljivo in brez vsakega nepotrebnega strahu, vaše definitivno odrešenje in večna spojitve z odrešenimi brati se bliža!

Janko Jovan:

Zmenda v carinski politiki.

Meseca junija je pozvalo finančno ministrstvo zainteresirane kroge na konferenco v Belgrad, da se stari izvozni ca-

rinski tarif revidira in prilagodi sedanjim razmeram. Na tej konferenci smo bili najbolje zastopani Slovenci; nismo prišli le iz radovednosti poslušati potek razprave, temveč smo se udeležili konference pripravljeni in zastopali vsestranske interese trgovine, industrije in producentov. Smelo lahko trdim, da je vsak udeleženec iz svoje stroke v polni meri storil svojo dolžnost. Žalibog imeli smo le pravico staviti predloge in jih utemeljevati, a končna rešitev carinskih postavk je ostala pri držani glavni direkciji carine oziroma ekonomsko-finanjskemu komiteju. Tako se je zgodilo, da so bili naši predlogi v večjem delu sprejeti, mnogo carinskih postavk pa je obveljalo proti našim ugovorom in mnogo proti vsakemu pričakovanju.

Ker so izšle v Službenih novinah razne nasprotujoče si tarife in so poleg tega dobile carinarnice zopet drugačna interna navodila, danes sicer ni jasne slike, kaj je ostalo v veljavi, vendar vzamem za podlago zadnjo naredbo od 27. julija. Niti agrarci niti trgovci niti industrijalci ne dobe v njej vsega, kar so pričakovali. Pri postavkah o predmetih, ki niso splošno dovoljeni za izvoz, zagovarjali smo na konferenci zlasti stališče, da mora carinska politika ščititi našo industrijo ter vsled tega predvideti za izdelke manjšo carino kakor za surovine. Sporazumeli smo se na 30% napetost med obema postojankama. Službene novine od 26. julija so res objavile tarifo, glasom katere odpade n. pr. carina na pšenico 50 din., a na moko 40 din.; na koruzo 20 din., a na koruzno moko 18 din. za 100 kg; Službene novine od 30. julija prinašajo pa nov sklep fin. ekon. komiteja od 27. julija; ta sklep ima le še postavke za pšenico in koruzo, moke niti ne omenja. Ako je s tem sklepom razveljavljen tarif, objavljen v Služb. novinah 26. julija, potem je jasno, da se bode izvažalo samo zrno in prizadeta bo industrija, ker ji je odvzeto delo, kakor tudi živinoreja, ker ne bodo ostali otrobi doma za krmo.

Carina na pšenico 50 din. na 100 kg se opravičuje, ker je gotovo v našem interesu, da zadostimo najpreje naši prehrani; a koruze imamo toliko, da se bomo težko obdržali na zunanjem trgu, ki nikakor ne prenese danes carine 20 din., ker izvažajo nam konkurenčne države brez carine. Posledica je, da je ali oškodovan producent, ali pa ne zmremo konkurence. So pa predmeti, ki imajo tako visoko ceno, da zopet carina ni v nikakem razmerju s cenami. Tako n. pr. notira v Solunu opijum 165 din., a carina znaša le 5 din., vse za kilogram. Pri ta-

kih predmetih bi se lahko čuvali fiskalni interesi, ne da bi se onemogočila trgovina, oziroma oškodoval producent.

Da se ne pospešuje izvoz konj, je upravičeno, znano pa tudi, da se je pospeševala pri nas gojitve žrebet težke pasme radi izvoza, kjer so se dosegale lepe cene. Naši predlogi so se sicer navidezno upoštevali, ker se je postavila za žrebeta carina, a naredba je tako nejasna, da se ne ve prav, je li izvoz dovoljen, ali ne.

S carino na govejo živino čisto gotovo ne bodo zadovoljni živinorejci, ki trdijo, da imamo že sedaj nadprodukcijo. Carina 1500 din. = 6000 kron na eno govedo brezdvomno onemogočila izvoz, ne glede na to, da je izvoz govedi prepovedan, oziroma pridržan centralni upravi.

Izvoz svinj je prepovedan, dasi izkazujejo statističari prebitek okoli 300.000 komadov svinj. Kako bo izvoz mogoč pri carini 6 din. na kilogram žive teže, res ne vem. Je sicer popolnoma v redu, da država favorizira izvoz mesnih izdelkov ter tako podpira domačo industrijo, kar namerava z nižjimi carinskimi postavkami na mesne izdelke, a nastane vprašanje, imamo li toliko razvito industrijo, da bo kos ogromnemu izvozu? Mislim da ne, tudi hladilnih vagonov ni, pravtako ne verujem, da bi nam države, kamor hočemo izvažati, mogle dosti hladilnih vagonov za prevoz svežega mesa staviti na razpolago. Uverjen sem, da bo tudi vlada sama prišla v par mesecih do tega prepričanja, samo bojim se, da bo to prepričanje dobila šele, ko se bo škoda, pravi vzročena radi nespretnosti carinske politike, cenila na milijone. Da je izvoz naših svinj samo v predelanem stanju nemogoč, ter je treba vsled tega dovoliti izvoz živim stanju, sem opetovano povdarjal in svaril pred posledicami, a žali Bog, brezuspešno.

Carina na mleko 2 din. na liter ima prohibitivni značaj. Mislim pa je treba, da bo v kratkem zopet Primorje naš odjek malec in da bo naš mlekar uspešneje izvažal mleko kot mlekarstvo proizvodec, vsled česar bo treba carino na mleko, če ne docela ukiniti, pa vsaj izdatno znižati. Za vino je sicer carina znižana na 5 din. od 100 kg, a znižanje je prišlo prepozno, da bi bil izvoz v Avstrijo pri tamošnjih cenah še mogoč.

Kaki motivi so vodili vlado, da je znižala cene na cement in apno, mi je neumljivo. Opozarjali smo na obstoječe pomanjkanje, na dejstvo, da se apno celo uvažuje, toda kljub temu je carina na apno in cement znižana na 2 din. od 100

LISTEK.

Brata.

Spisala Eliza Orzeszkowa. — Iz poljskega prevedel Fr. Koblar.

(Dalje.)

Rozalija je bila mirna in gotova sama sebe; obisjala ga je z vprašanji, ki so spretno netila njegovo vzporednost, mu svobodno in zanimivo odgovarjala in tako nekako popravljala nerodnost, ki sta je bila kriva bojazljiva sestra in razburjeni svak. V črni praznični obleki, s ko krokro temnimi lasmi, ki so bili preprosto, a slikovito počesani, lepega stasu in pravičnih potez na obrazu je bila ocvetela, toda še vabljiva ženska lepota. Viktor jo je neopaženo ali natančno motril, prenašal vedno pogled na bratovo ženo in brata in v njegovih očeh je vznikal izraz začudenja ali hudobnosti.

Pogovor se je sukal okoli poti, ki jo je Viktor Hornicz prehodil in še moral prepotovati, pa tudi o popotovanju sploh. Rozalija je bila danes jasna in prijazna vsem, izvenem Pavleku, s katerim se ni pozdravila pred obedom; napravila je, kakor da ga ne vidi. Šele sredi obeda je blisnila z ironičnim pogledom mimo njega in pravičako z ironičnim nasmehom dejala gostu:

»Imamo tu med nami nekoga, ki se tudi napravlja na pot po zlato runo!

Viktor je pogledal mladeniča, ki je zardel ko potonika in povesil oči z vidno zamero. Ni še govoril s svojo učiteljico in dobrotnico o svojih namerah in ta javni poizkus, da bi jih povedal, ga je spravil v mučen položaj. Zenon Hornicz je takoj razumel in mu je bilo kljub žalitvi žal za svojega varovanca. Čemu ga spravljajo v tako sramoto? Razgovor, kakršnega bo imel on z njim, se mora vršiti med štirimi očmi. Da bi pomagal Pavleku iz neoprijetnosti, je začel Zenon hitro in nadolgo pripovedovati bratu o Górkiewiczu, o značaju in prednostih službe, ki jo je dobil in radi katere zapušča kraj, in o njegovi ljubezni do poljedelstva in obširnega gospodarstva, ker ga bolj nagiba k temu, da odide, kakor pa denarne zadeve.

Rozalija je pritrjevala vsakomur besedam. Priznavala je Górkiewiczu veliko razumnost in znanja. Tak človek more povsod veliko storiti zase in za druge. Viktor je mladeniča, ki mu ga je bil brat predstavil kot svojega gojenca in pomočnika, prijazno pogledal in vprašal:

»Ali je vaš odhod v zvezi z odhodom gospoda Górkiewiczza?

Mesto njega pa je odgovorila Rozalija:

»Da, da! Gospod Pavel si gre tudi kovat srečo! Dva meseca se je pečal s to namero, a moj svak in mi smo o nji zvedeli šele včeraj in od druge strani. Ali to

ni nič čudnega, kajti prvič ni na svetlo lučbeznivosti, ki ne bi umaknila interesom... drugič...»

»Gospica, izborni prekujejte prislovice!« se je zasmejal Viktor.

Ona pa je pristavila:

»In drugič, tam, kjer kujejo konje, morajo tudi žabe podstavljati noge.«

Govorila je to prosto, veselo, tako, kakor bi ji niti na misel ne prišlo, da hoče s temi besedami koga zadeti. Pavlekov obraz pa je razodeval da mu je bilo, kakor da ga razpenja na tezalnici. Zenon Hornicz se je postavil zanj in važno dejal:

»Kar tiče konj in žab, ne moremo nikdar zagotovo trditi, kdo je konj in kdo žaba. Kar pa je radi skrivnosti, ki jo ima pred nami, je vzrok le to, da si je premislil in obdržal skrivnost zase le radi našega popotnika.«

Pri zadnjih besedah je s prijateljsko saljivostjo pomežiknil Pavleku, ki je začuden ves srečen uprl vanj oči. Viktor se je obrnil k mladeniču s prijateljsko zaljubljenostjo, ki je pokazala, da mu je mladenič všeč.

»Želim vam prav veliko podjetnosti in energije! Zelo dobro, zelo srečno, da ste dobili koristno službo in možnost delovanja pod vodstvom tako podjetnega in energičnega človeka, kakor slišim o gospodu Górkiewiczu. Predvsem podjetnost in energija! Treba si je svojo prihodnost graditi začasa!

Toda — da je prekinil Zenon, —

»zgradba sreče ne zavisi samo od več ali manj koristne službe in znanih dohodkov!«

»Od česa pa zavisi?« je poprašal Viktor.

Zenon je z nekakim začudenim glasom odgovoril:

»Saj ima mlad človek pred seboj dvojno prihodnost: materialno in moralno.«

Viktor se je zasmejal in hitro potrdil:

»Toda da, to se razume, tega seveda ni treba pripominjati! Peta: Ne ubijaj! Sedma: Ne kradi!«

Zenon ga je hitro prekinil:

»To je podlaga! Samoposebi je umevno, da nam te moralnosti ni treba niti omenjati. Toda za njenimi mejami je široko polje obveznosti in čednosti.«

Viktor je za trenotek pogledal na brata, se odločil in odgovoril:

»Da, je resnično je; ne vem če tako široko, kot ti praviš, toda je. Samo zato je, da usmiljene sestre in druge božje ovčke se hodijo po njem. Naj hodijo, Bog jim daj zdravje! Za nas pa, posvetne kozle je najprevo: podjetnost, praktičnost, energija! Naravno, da ne kaže ne ropati po cestah, ne krasti, ne menic ponarejati, kajti zato se lahko znajdeš na tem svetu v zaporu, a na onem, kakor pravijo duhovni, v peklju, ki je še hujša ustanova kakor zapor...«

(Dalje.)

kilogramov. Tako postopanje je vendar vse graje vredno.

Carinski tarif vsebuje zopet postavke, ki nimajo nikakega smisla. Tako n. pr. carina na kaviar, ki ga sploh nimamo. Nerazumljivo škripuloznost kaže carina na cunj, ki znaša na nesortirane 20 din. na kilogram, a na sortirane le 0.20 din.

Vlada je hotela menda zabraniti izvoz volnenih čunj, a s tako velikim diferenciranjem je pribila carini značaj smešnosti. To so nekatere postavke, za katere sem smatral potrebno, da jih pobližje omenim. Vsekakor bi bilo treba carine večkrat revidirati. Prva tozadevna konferenca je imela sicer mnogo uspeha, vendar je še mnogo ostalo, kar kriči po spremembi in kar ne bo moglo, da ostane pri sedanjem.

Naravnost neumljivo pa je lovljenje vlade semtertja pri uveljavljanju novih sklepov. Dne 26. julija izide en tarif objavljen v Službenih novinah, dne 27. julija napravi fin. ekonomski komite nov sklep, par dni pozneje dobi carinarnica svoja navodila, ki so javnosti nepoznana. Tako se je zgodilo, da prvi tarif označuje n. pr. masti svobodno za izvoz, drugi tarif izrečno navaja, da je izvoz masti prepovedan. Kaj je s trg. sklepi, ki so se med tem časom zaključili? Koliko bo prerekanja, predno se ugotovi, kako je s takimi sklepi. Nasprotno temu slučaju navaja prvi tarif med kot prepovedan za izvoz, a drugi tarif ga navaja med predmeti, katerih izvoz je prost. Podobnih razlik med enim in drugim tarifom bi mogel več navesti. Nejasno je, kaj je s predmeti, kateri so v prvem tarifu navedeni, a jih drugi sploh ne omenja. Tako n. pr. znaša izvozna carina od koruzne moke v prvem tarifu 18 din. za 100 kg, a drugi tarif jo sploh ne omenja. Kam vodi taka nepazljivost, dokazuje najjasneje naziranje ljubljanske carinarnice, da bo treba vcariniti koruzno moko po tarifu iz meseca februarja, t. j. po 60 din. Tako lovljenje izključuje vsako trgovsko kalkulacijo in je v stanu spraviti trgovca v strašno težek položaj. Vse to priča, da nismo dobro urejena država.

Razmere v zasedenem ozemlju.

Trst 4. avgusta 1920.

Ravno leto dni je danes, kar je v zasedenem ozemlju prešla javna uprava iz rok vojaškega gubernatorja, generala Pettitija, v roke tedaj novoimenovanega generalnega civilnega komisarja Ciuffellija, in ta dan je v pratiki Jugoslovanov zaznamovan kot črni dan, kajti tega dne popolne je tržaška laška nacionalistiška družba, že drugič po laški zasedbi našega Primorja, naskočila naše imetje in ga razdelala. Danes je obletnica drugega naskoka na »Edinost« — prvi ni bil niti dva meseca po zasedbi, 29. decembra 1918 — s čimer je bilo tudi zvezano razdeljanje v isti hiši nameščenih uradnih prostorov naše Trgovsko-obrtne zadruge, naše šole in knjižnice Učiteljskega društva na Acquedotto ter Slovanske Citelnice in njene knjižnice v Narodnem domu. Prehod od vojaške v civilno upravo se je torej proslavil s uničevanjem naše kulturne in gospodarske lastnine.

Eno leto civilne uprave imamo za seboj. Za Ciuffellijem je prišel Mosconi, in obletnico delovanja teh dveh italijanskih vladnih mož na naših tleh praznujemo mi tržaški Jugoslovani na pogorišču svoje, trdega dela in napora polne, a vendar z lepimi uspehi ovenčane, sedaj z enim zločinskim mahom uničene prošlosti. Tista Italija, ki je prihajala k nam, obetajoč nam vso svobodo za naš politični, kulturni in gospodarski razvoj, daleč večjo, nego smo jo imeli pod bivšo avstrijsko vladavino, nam je še občutnejše, ko ob prehodu od vojaške v civilno upravo, tudi obletnico tega dogodka zapisala v zgodovino z razdeljanjem naše duševne in gmotne imovine.

Naše šole so zaprte, ali pa potisnjene v kraje, kjer je dostop naši mladini skoraj ali popolnoma nemogoč ali pa se šopirijo po njih raznarodovalci naše mladine. Našem jeziku so vzeli v uradu vse pravice, in danes, po enem letu civilne uprave, ne hobiš na besedo, izgovorjeno v svojem materinem jeziku, nikjer drugega odgovora ko zasmeh ali še kaj hujšega. Naša beseda, izgovorjena na ulici ali na drugem javnem kraju, ti pribavi prav gotovo največje neprivilegije, aretacijo ali pretep. Vse naše gospodarsko snovanje se ovira ali naravnost preprečuje z najnasilnejšimi sredstvi. Ne le da so, očitno pod vladno zaščito, razdeljali naše gospodarske zavode, ne le da so uničili raznim našim obrtnikom in trgovcem njihove obratne prostore, temveč gredo še dalje: našim ljudem naj bi se sploh odvzela obrtna dovoljenja, hišni lastniki naj bi jih vrgli na ulico in oni sami naj bi se kratkoma izgnali. Jugoslovanstvo mora popolnoma izginiti iz Trsta, danes iz mesta, jutri iz okolice; to je geslo fašistov, neodgovornih izvrševalcev vladne volje. Jugoslovan je popolnoma brezpraven, brez zakonitega varstva s strani zasedbenih ob-

lasti, mrčes, ki ga sme pohoditi vsak, komur se zljubi, ne da bi se mu zgodilo za to kaj zlega. Vsaka pritožba je brezuspešna; izrečena v javnem glasilu, kolikor jih niso zatrli, pa se smatra za hujškanje, le nov povod laškim nacionalističkim pogromnikom za nove napade, za novo uničevanje. Take razmere je ustvarila v zasedenem ozemlju enoletna italijanska civilna upra, uparava po naročilu in pooblastilu kvintesence vse pravice, zaveznikiških velesil.

Da se pa ne bo morda mislilo, da pretravamo, naj navedemo tu priče z druge strani. Današnji »Lavoratore« piše pod naslovom »Kam naj pridemo?« takole: »Zadnji golobradi komisarski tepec, zadnji poluanalfabetški orožnik se vede na deželi ko... Fran Josip. «Kakšni zakoni! Kaka pravica! Jaz sem civilni komisar. Jaz sem brigadir (orožniški). Jaz sem tvoj zakon, pravica. Vi ostali niste nič. Ste Jugoslovani...» Če misli italijanska vlada, da poitalijanci Slovence z brutalnim nasiljem, se moti in še kako! Slovence je mogoče pridobiti le s priznanjem njihovih pravic, s priznanjem najširše svobode, če se ravna z njimi popolnoma enako ko z ostalimi državljani. Z nasilstvi in preganjanji se doseže le sovraštvo in mržnja. — List navaja potem: Koprski civilni komisar prepoveduje dve zborovanji kmetске in vrtarske zadruge samo zato, ker je večina članov Slovanov. Zvezi jugoslovanskega učiteljstva se prepoveduje skupščina, ki naj bi bila sklenila pristop k delovni zbornici v Trstu. V Sežani se prepoveduje gledališka predstava, ki jo je hotel prirediti Ljudski oder. Na Kontovelu se prepoveduje veselica s pretvezo, da je kvestura (redarsko ravnanstvo) izgubila prošnjo za dovoljenje. Na Krasu vsak dan nova preganjanja brez ukaza. V Divači zahteva orožniški brigadir (četovodja, postajevodja) ključne neke posojilnice in sam, brez vsakega nadzorstva, brez vsake predložitve obvestitve, brez vsakega naloga, odpira blagajno. Ali je mogoča nesramnejša zloraba? Kulturno delovanje je prepovedano, sestanki, manifestacije, obhodi prepovedani. Večkrat so se naši sodruzi obrnili na krajevne oblasti, obsojajoč to zverinsko postopanje, in vsakokrat so dobili obljubo, da se takoj ukrene vse potrebno. Seveda obljuba in nič več.

V včerajšnjem večernem »Lavoratoru« je poročilo rimskega dopisnika o razgovoru z načelnikom osrednjega urada za nove pokrajine, Salato, v katerem je leta razlagal svoje mnenje o uredbi »novih pokrajin«. List sam je pripomnil k Salatovim izvajanjem naslednje: »Salata pojasnjuje, se opravičuje, opravičuje vlado, toda prava, jasna, odkrita resnica je in ostane: dve leti sem nismo storili ničesar. Vse občine naše pokrajine so v polomu, vsa industrija, vsa trgovina, vsa plovba v krizi, naši odnosi z drugimi državami težavni ali nemogoči, bodočnost našega pristanišča (Trsta) negotova in mračna kakor še nikoli. In imamo še vojaško vlado z njenimi omejevalnimi zakoni, z njeno absolutistično politiko, z njenimi drakonskimi odloki, z njenimi razdražujočimi preganjanji. In odnosi s Slovani v teh pokrajinah, s katerimi bomo tudi v bodoče morali živeti skupno, vedno bolj napeti... Danes nismo koliko vojaška vlada, ob naravnost strah po avstrijsko, nekoliko civilna vlada, nekoliko vojaška vada, ob naravnost strah vzbujajoči zmešnjavi v uradih. Ali bodo imeli pogum za korenite odločitve in temeljite preosnove? Ne verjamemo. Vlada vodi politiko od dneva do dneva omahujoč sedaj na desno, sedaj na levo, ne poznavajoč naših razmer, naših takojšnjih in bodočih potreb, naših stremeljenj. Nimamo še političnega zastopstva da bi dali razumeti vladi svoje zahteve, nimamo v občinah zastopov, izvoljenih od ljudstva, ki bi jasno poznali koristi splošnosti, ne vemo še, kako se namerava urediti naša pokrajina.

List navaja nadalje, kaj bi bilo vse treba ukreniti, in to bi bilo: »Politične in upravne volitve z najširšo volilno pravico. Odprava vseh izjemnih zakonov in skrivne gospodovalne vojaške vlade. Odprava cenzure. Priznanje vseh pridobljenih pravic občinskih in deželne avtonomije, socialnih zavarovanj itd. Absolutno jamstvo, da bodo narodne manjšine uživale iste pravice ko večina, brez vsake izjeme: isto svobodo, isto avtonomijo, isto shodno pravo itd. Popolno in absolutno privoljenje naši pokrajini, da upostavimo svoje trgovinske odnose s sosednjimi deželami. Večja prožnost in hitrost v vseh naših javnih uradih, kjer birokracija uničuje vsako iniciativo in zaustavlja vsak razvoj pokrajine. Ko se rešijo ta vprašanja, bodo druga imela uglejeno pot do rešitve, toda, za božjo voljo, dovolj bodi obljub in polovicarstva. Naša pokrajina ne more več prenašati tega škandaloznega položaja. Ima pravico do življenja in to pravico si pribori z vsemi sredstvi. Bije ura dejanja. Proč z zasilnimi ukrepi in peskom v oči. Treba je dejanj in takoj!«

Kdor hoče, mora razumeti iz teh izvajanj nam Jugoslovanom prav tako malo kakor drugi laški listi naklonjenega socialnodemokratskega glasila, koliko neodustljivih grehov, da, naravnost zlo-

činov, si je Italija nakopala na glavo temkom svoje dveletne uprave našega zasedenega ozemlja. Ali morejo še trpeti v Parizu, Londonu, Washingtonu, da se v velekulturnem dvajsetem stoletju v njihovem imenu na tak hotentotski način ravna z ljudstvom, ki daleč nadklicuje svoje tlačitelje in mučitelje v kulturi in civilizaciji in nima na sebi druge krivde, ko da je zvesto vdano svojemu narodu in da imenuje svojo last zemljo, po kateri stega brez vsake pravice svoje grabežljive kremplje tuje lastnine lačni tuje? Če je še kaj čuta pravice v njih, naj store konec tem grozotam!

Komisija za naše meje.

Komisija za fiksiranje mej med Jugoslavijo in avstrijsko republiko bo nastajena v Mariboru in začne poslovati dne 12. avgusta t. l. Vsakdo, ki je zainteresiran v smislu inštrukcij se lahko obrne glede svojih želja na to komisijo. Naš komisar je gospod general Anton Plivelič, ki mu bo pridruženo potrebno število ekspertov.

Glasom mirovnih pogodb imajo delimitacijske komisije nalogo, da fiksirajo na licu mesta:

a) najprej meje, opisane v mirovnih pogodbah,

b) nato meje, ki bodo določene po raznih plebiscitih, kakor so predpisane v omenjenih pogodbah. Vsaka plebiscitna komisija bo določila, čim nastopi funkcije in če bo potreba, v podrobnosti meje plebiscitnega ozemlja.

One imajo vso oblast, ne le glede določanja odsekov definiranih pod imenom linij, ki se morajo določiti na mestu, ampak tudi glede revizije frakcij, določenih z upravnimi mejami, z izjemo mednarodnih meja od avgusta leta 1914, kjer mora komisija edinele vzpostaviti stebre in mejnike, če zahteva to revizijo kakšna zainteresirana država in če smatra tar odobri komisija to kot oportuno.

One smejo celo v primerih, ki niso predvideni v specialnih pogodbenih stipulacijah, spremeniti pripadnost kraja, imenoma označenega v pogodbi, pod pogojem, da je ta sprememba neznačajna in da se je kaj takega sklene v komisiji soglasno.

One morajo gledati na to, da se v vseh slučajih kar največ mogoče držijo definicij v pogodbah ter se ozirajo kolikor mogoče na upravne meje in lokalne gospodarske interese, izključujoč kakoršenkoli nacionalen, jezikoven ali verski razlog.

V njih kompetenco spada sestavitev zapisnikov in ureditev vsakršnih juridičnih vprašanj, ki bi nastala valed delimitacije; ti zapisniki ne bi ureditve pa postanejo definitivne in obligatorične za zainteresirane sile šele potem, ko jih te sile odobre.

Konferenca ambasadorjev konstituira in organizira delimitacijske komisije ter zasleduje njihovo poslovanje.

Kraljevina SHS.

Demarkacijska črta na Koroškem.

LDU Ljubljana, 7. avgusta. Ljubljanskemu dopisnemu uradu poročajo iz Celovca: Glede osebnega prometa je do prihodnjega torka tako določeno, da izdajajo identitetne izkaznice občine, in sicer: Občine cone A za vstop v cono B, občine cone B za vstop v cono A. Te identitetne izkaznice pa mora potrditi ententna okrožna komisija. Od torka naprej se vpeljejo posebne, v obeh conah enake tiskovine, ki jih bo dajala občinam okrožna ententna komisija na razpolago. Vsak mora na demarkacijski črti pokazati to legitimacijo službojučemu orožniku. Prestop demarkacijske črte v masah ali v večjih skupinah je prepovedan. Osebe cone B, ki nimajo pravice glasovanja v coni A, ne smejo govoriti na shodih, niti v splošnem delati aktivne propagande. Nihče ne sme žaliti te ali one narodnosti, države ali njenih predstavnikov, kralja ali kralj. hiše, predsednika in oblasti republike, samoočbebi se razume, da tudi ne plebiscitne komisije in njenih organov.

Nevarna finančna kriza.

LDU Belgrad, 7. avgusta. V finančnem ministrstvu je imel gospodarsko-finančni komite sejo. Po daljših diskusijah se je določilo, da se zmanjša posamezne carina, ki je bila naložena na posamezne predmete, ki so se izvažali. Ukrenili so, da dovolijo svobodno izvoz masti, slanin in prediva. Vprašanje glede svobodnega izvoza koruze in pšenice bo rešeno na prihodnji seji gospod.-finančnega komiteja. Kosta Stojanović je opozoril svoje tovariše na nevarno finančno krizo, v kateri se nahaja naša država. Ukrenili bodo vse potrebno, da ukinejo špekulacije in mahinacije tujezemskih bank, ki kvarno vplivajo na našo valuto.

Konferenca zastopnikov kršč. veroizpovedanj.

LDU Belgrad, 7. avgusta. Danes odpotueta na konferenco zastopnikov vseh

krščanskih veroizpovedanj, ki se sestane v Ženevi na iniciativo škofa Endersona iz Chicage, dr. Ireneja Dobroslava Kovačević, rektor bogoslovja sv. Save ter njegovo spremstvo.

Nova tobačna tovarna.

LDU Belgrad, 7. avgusta. Uprava državnih monopolov je določila, da kupi v Skoplju zemljišče, pripravno za parcelo, na kateri bi se postavila moderna tvornica za predelavanje tobaka. To bo največja tvornica te vrste. Tudi v Bosni mislijo postaviti enako tvornico.

Invalidni odsek za Vojvodino.

LDU Belgrad, 7. avgusta. Minister za socialno politiko je v Novem Sadu osnoval invalidni odsek za Bačko, Baranjo in Banat, ki bo kmalu pričel z delovanjem. V to svrhu je minister odobril kredit petih milijonov dinarjev.

Poljska.

Pogajanja z Rusijo.

LDU Moskva, 7. avgusta. (Brezlično) »Ministru za zunanje zadeve Sapiehi, Varšava. — Skoro teden dni je preteklo, odkar je odpotovalo poljsko odposlanstvo v Varšavo po nova pooblastila, ne da bi mi dobili poročila, kdaj da pride poljsko odposlanstvo zopet na rusko fronto. Bojimo se, da se je nabrže izgubila Vaša brezlična brzojavka, ker od časa odpotovanja Vašega odposlanstva iz Baranavičev nismo dobili nobenih poročil in ne vemo, ali so stare naredbe še polno-močne. — Čičerin.«

LDU Varšava, 6. avgusta. (DKU) »Kuryer Warszawski« poroča, da se je včeraj posvetoval kabinet o stališču, ki ga naj vzame napram boljševiškim mirovnim predlogom. Sklenilo se je z večino glasov, da je odposliljev mirovnih delegatov odvisna od odgovora, ki ga bodo poslali boljševiki na poljske pogoje, kateri so bili sporočeni sovjetski vladi v posebnih notih. Poljski pogoji so: 1. Priznanje suverenosti poljske države. 2. Sovjetska vlada se obveže, da se ne bo vmešavala v notranje zadeve poljske države. — Prvotni načrt, odposlati takoj mirovno delegacijo v Minsk, se je opustil.

LDU London, 6. avgusta. (DKU-Reuter) Kamenew objavlja daljšo noto, ki jo je včeraj izročil Lloyd Georgeu. Kamenew pravi med drugim, da je sporočil svoji vladi napoved Lloyda Georgea, da je angleška vlada odločena z ozirom na prodiranje rdečih čet v etnografično Poljsko, obnoviti blokado.

Mažarska pomoč.

LDU Berlin, 7. avgusta. (DKU) Listi javljajo iz Londona: »Morning Post« je došlo poročilo iz Varšave z naslednjo vsebino: Mažarska vlada je ponudila poljski vladi po dve diviziji pehote in konjenice. Vprašanje, kako bi spravili te divizije na poljsko fronto, je pa zelo težko.

Izpraznitev Varšave.

LDU Berlin, 7. avgusta. (DKU) Po vesteh iz Varšave so posamezna poslanstva ravnokar pričela s preselitvijo svojih kolonij iz Varšave. Tudi nemško poslanstvo je dobilo tozadevno povelje in se je na podlagi tega že včeraj pričelo seliti. Tudi je pričela intenzivno misliti na to, kako bi odstranila nemško kolonijo iz Lodza.

Amerika naj pomaga.

LDU Pariz, 6. avgusta. (DKU-Havas) Po nekem poročilu »Matina« iz Londona brzojavljajo iz Varšave, da je poljski poslanik v Washingtonu posetil državni departement, kjer je zaprosil Zedinjene države za pomoč proti Rusiji.

Uspehi generala Wrangla.

LDU Carigrad, 6. avgusta. (DKU-Havas) Drugi poizkus rdeče armade, preprečiti uspehe vojske generala Wrangla, se je ponesrečil. Rdeča armada je popolnoma porazena. Zasledujejo jo čete generala Wrangla, ki so ujele več kot 100 boljševikov, zaplenile več oklopnih avtomobilov in oklopnih vlakov ter 150 strojin.

Italija.

Obetanja tirolskim Nemcem.

LDU Rim, 6. avgusta. (DKU-Agenzia Stefani) Pri pogajanjih o zakonskem načrtu glede ratifikacije saint-germainse mirovne pogodbe je v zbornici med drugim izjavil minister za zunanje zadeve grof Storza: Italijani iz Tridenta in oni ob zgornji Adizi bodo končno v polni meri dobili svoje pravice in dolžnosti. Nemški elementi, ki so v teku stoletij prišli čez Alpe, bodo videli uresničene svoje interese glede svojega jezika in čustvovanja.

Razna poročila.

Pogajanja s Krasinom.

LDU London, 6. avgusta. (DKU) Reuter priobčuje naslednje informacije: V konferenci med vlado in med zastopniki sov-

jetske vlade Krasinom in Kamenecom sta zadnja dva prevzela dolžnost, poslati svoji vladi noto s prošnjo, naj na noto tako odgovori, da bo odgovor puavčasno dospel h konferenci, ki se bo vršila v nedeljo v Boulogni ali v Folkestoneu med zastopniki Velike Britanije in Francije. Na tej konferenci bodo zavezniki končnoveljavno ukrepali o smernicah, ki jih morajo zasledovati.

Rusija za mir.

LDU Pariz, 7. avg. (DunKU - Brez-žično) Po vesteh iz Carigada je odpasla moskovska vlada v Erivan posebno misijo, ki naj se pogaja z Armenijo radi sklepa miru.

Turška mirovna pogodba.

LDU London, 6. avgusta. (DKU-Reu-fer) V poslanski zbornici je izjavil lord Curzon o turški mirovni pogodbi, da se bo do po njenih določilih sicer gotovi narodi, ki so bili doslej pod turškim gospodstvom, ločili od Turčije, vendar pa je ostalo Turčiji ozemlje maloazijskega ozemlja, medtem ko bo po svojem prebivalstvu z ozirom na jezik in vero večji del homogen. Bodoča Turčija bo večja kakor Španija in 32 krat večja kakor Nemška Avstrija. Lord Curzon je povdarjal, da se od Turčije ne bo zahtevala nobena vojna odškodnina in da bo živela na podlagi mirovne pogodbe finančno in gospodarsko pomoč. Ako se bosta turška vlada in turški narod mogla odreči stari tradiciji, potem bo dana Turčiji možnost, vzpostaviti ravnotežje, četudi na manjši podlagi.

Politične novice.

Italijanske zahteve zaradi splitskih dogodkov. Trst, 4. avgusta. L'Idée Nazionale, najzagrizenejši rimski nacionalistično-hujškaški list, objavlja pismeni odgovor laškega ministra za zunanje stvari, conte Sforze, na interpelacijo poslanca Lemba zaradi splitskih dogodkov. Conte Sforza izjavlja, da je zahteval v Belgradu: 1. da se splitska vojska (?) in tamošnja srbska vojska vlada formalno opravičita na krovu laške vojne ladje »Puglia«; 2. da srbska vlada izrazi obžalovanje zaradi dogodkov, ki so imeli tako bridke posledice; 3. da se prizna primerna odškodnina rodbinam naših (laških) mrtvih in ranjenih; 4. da se kaznujejo srbski vojaki, ki so uporabili orožje proti našim (laškim) mornarjem in jih pretepli. Končno zahtuje minister, da bo z ozirom na važnost stvari postopal z vso potrebno odločnostjo, da se doseže pravično zadoščenje. — Kaj je odgovorila belgrajska vlada na te zahteve, conte Sforza ni povedal.

Zagovornik Sokola. Vendar se je našel zagovornik Sokola, ki ga obsoja te dni vsa slovenska dostojna javnost. Dr. Triller je napisal v včerajšnjem »Narodu« uvodnik, ki naj bi Sokola opral in pokazal Orlo kot krivca vsega, kar se je zgodilo grdega te dni na Bledu. Mi smo prepričani, da je dr. Triller dober jurist, in če mu stvar ni uspela, je gotovo kriv kočljivi predmet, ne pomanjkanje njegove spretnosti. Dr. Triller piše: »Objektivnega poročila o tem trenutno še ni in jaz izrecno naglašam, da bi globoko obžaloval in odločno obsojal, ako se je v resnici kršila od katerekoli strani naravna pravica gošta, čeprav je prišel ta gost zopet kot gost in pomagač nepoboljšljivih izizivačev. Tudi bi ne bil meni osebno prav nič simpatičen razlog, iz katerega se je baje hotelo preprečiti razsvetljavo jezera. Da so pa dosežanja enostranska poročila silno pretirana in strankarsko razblinjena in da zlasti ni bila izžvižgana marseljeza... o tem prav nič ne dvomim.« Dr. Triller bi torej obsojal, če so bili opsovani tuji gostje; če bi bili Sokoli svojo surovost stresli samo nad domačini, kaj bi bilo potem? Tudi dr. Triller nima poguma, da bi šel stvari do dna in da bi označil divjaštvo kot malopridnost, naj se že znaša nad Čehi in Francozi, ali nad kranjsko kmetsko ženico. Za resničnost tistih pobalinstev, ki jih dr. Triller še ne verjame, pa mu lahko navedemo mnogo priče in morda se bo še kako drugače prepričal, da je njegovo sokolsko srce nepoboljšljiv optimist.

Kdo je kriv? Ostudnih dejanj, ki so se zgodila na Bledu, so krivi seveda Orli. To je dokazal dr. Triller v snočnem »Narodu«. Krivda Orlov pa obstoji v tem, da so se drznili organizirati; da so reagirali na žaljenja; da so sklicali orlovski tabor v Maribor. Ali misli dr. Triller, da bomo katoličani njega vprašali, če smemo svojo mladino organizirati? Ali misli, da bomo mirno gledali, kako liberalizem, ko je enkrat politično svoje življenje končal, dela še nadalje kulturno škodo? Dr. Triller na tihem priznava, da je pobalinstvo, če kdo onesnaži orlovške lepake, a je prepričan, da tega ni storil sokolski duh, dasi je na te plakate nekdo napisal: »Svinjel! Živio sokoli!« Kaj so to storili Orli? Ali ni sokolske vzgoje sin, kdor poje sokolsko koračnico, kakor so delali tisti divjaki na Bledu? In ali Sokol preneha biti Sokol, kadar sleče kroj? In na Bledu so divjali Sokoli brez kroja!

Orlovski kroj je eden poglavitnih nagibov, iz katerega si dr. Triller razlaga sokolsko divjanje. Ta kroj da so Orli »ukradli« od Sokolov. Mi se strinjamo z dr. Trillerjem v želji, naj bi se ločili Orli tudi po kroju od Sokolov, kakor jim želimo, da bi se v vsem drugem razlikovali. Čim dalje od Sokola, tem bolje za našo mladino!

Sušteršičjanstvo. Tudi dr. Triller vidi povsod sušteršičjanstvo. Sušteršičjanstvo je n. pr. krivo, da so Sokolu sorodni ljudje zivali na Bledu po gostih gnojnici. Ta logika je čudna, pa tudi sicer niso te vrste dokazi priporočljivi, zlasti ne dr. Trillerju. Dr. Triller se je kot sušteršičev tovariš dobro počutil in dobro razumel. Ko bi bilo odvisno od dr. Trillerja, bi bil dr. Sušteršič še vedno deželni glavar kranjski in dr. Triller njegov deželni odbornik.

Podraženje železnice. Na naše pojasnilo v včerajšnjem »Slovincu«, v katerem smo stvarno pojasnili, da se morajo cene na železnica povzpeti, ker imajo pol milijarde deficita, ki se mora pokriti, ker se upirajo tako liberalni, kakor tudi socialnodemokratski vojni dobičkarji davku na svoje »težko« prislužene milijončke, le s povzvišanjem voznih cen, je zaječal »Naprej« tako-le: »Slovenec« robanti danes, da nam ni prav, ker se je železnična vozina tako podražila. Na tem stališču mi vsekakor stojimo, zakaj ne vemo, kako pride občinstvo do tega, da v enem letu nadomesti delničarjem delnice, ki so jih s svojim gospodarstvom zapravili. Če je Korošec takega mnenja, so pa to jako čudni stari kapitalistični nazori.« Katere delnice so zapravili v prejšnji demokratično-socialistični vladi ministri, katero je »N.« z vso silo podpiral, nam bo že še, o tem ne dvomimo, »Naprej« odkril. Kar tiče povzvišanja na državnih železnica, moramo rdeči dnevnik poučiti, da državne železnice niso akcijske družbe in se zate delnice niso mogle zapraviti. Odklanjamo poklon dr. Korošču o čudnih starih kapitalističnih nazorih in se le čudimo, ker je »Naprej« napisal tak stavek, ko vendar vsak socialni demokrat na svoji koži čuti, da se v njegovi strokovni organizaciji po »čudnih starih kapitalističnih nazorih« zvišajo vselej zelo znatno prispevki, kadar njihovi voditelji zapazijo, da je moteno finančno stanje organizacije. »Naprej« se kljub temu ne bo upal grajati reakcionarni fiskalizem socialno demokratičnih strokovnih organizacij.

Napadi na dr. Korošca zaradi povzvišanja železniških tarifov kažejo prav tako demagogijo kakor neumnost svobodomiselnih listov. Železniški tarifi so se povzvišali na zahtevo finančnega ministra in so bili sprejeti v ministrskem svetu.

Razočarano učiteljstvo. Že več kot eno leto se je razpravljalo po slovenskih učiteljskih listih o strokovni učiteljski organizaciji. Nekateri so si od takozvane Unije silno veliko obetali. »Slovska zveza« je bila pri stvari zelo previdna, ker ni dosti zaupala zidarjem, ki so pričeli graditi strokovno organizacijo in so imeli pri vsem svoje osebno-politične namene, zlasti podeželsko učiteljstvo pa le za paradi in nezavedni proletarijat. In res je prišel tisti toliko obetani dan — učiteljski kongres v Belgradu. Iz Slovenije je odšlo tja nekaj nad 150 učiteljev in učiteljic, med katerimi je bilo gotovo nekaj poštenih idealistov, a bilo je tudi najbrž nekaj političnih spekulativ. Kakor poroča »Učiteljski Tovariš« v št. 28, je bil ves kongres skupina razgrajajočih učiteljev, ki sploh niso vedeli, kaj hočejo. Končno so se zedinili liberalni ali kakor jim pravijo demokrati učitelji ter so ustanovili neke vrste papirnatega Udruženja na podlagi Pribečičevega fraka. Slovensko skupino je reševalo nekaj dobrih učiteljev- pevcev, ki so zanesli slovensko pesem tudi med naše južne brate. Tako pevsko turnejo vendar lahko napravijo učitelji vsak čas. S strokovno organizacijo ni tedaj nič. Iz poročil pa zve- mo, da so se kongresisti dobro imeli v gledališču, v hotelih in banketih in »Učiteljski Tovariš« sam pravi, da so »pozno v noč odhajali k počitku«. Zato jih je menda sedaj glasilo slovenskih komunistov »Rdeči Prapor« tako neusmiljeno zdelalo. Vrhunec pa je dosegel belgrajski izlet v poročilu 29. štev. »Učit. Tov.«, kjer poroča o »organiziranju slov. učiteljstva in njega prvakih«, ki bo pretreslo tudi najbolj duševno zaostalega liberalnega učitelja. Takega osebnega kulta ne najdemo niti med rimskimi imperatorji, in če liberalno učiteljstvo v današnji prosvitljivi dobi prebavlja mirne krvi take slavonspeve, potem je to dokaz popolne duševne impotence in so jih komunisti in socialisti še premalo osteli. Potem res zasluži, da še nadalje vrši službo priganjačev liberalni kapitalistični gospodi, odtujeno povsem našemu ljudstvu. Jugoslovansko krščansko učiteljstvo si zgradi svojo lastno Unijo, kateri smo postavili trdne temelje v navzočnosti nepreglednih množic našega ljudstva v Mariboru. Naš temelj ni Pribečičev, naša podlaga je naš krščanski jugoslovanski narod! Iskreno sožalje belgrajskim izletnikom, še bolj pa vsem učiteljem-idealistom, ki so si pritrkali pri svoji plači, da so plačali dober del potnih stroškov!

Pozdrav. »Naprej« je včeraj pisal: »Sodrug Etbin Kristan se nahaja na poti v domovino. Bodi pozdravljen zopet med nami!« Etbin Kristan stoji, kolikor smo poučeni, na levem, komunističnem krilu in ta pozdrav ni prišel »Napreju« posebno iz srca.

Naprejevci proti komunistom. Sobotni »Naprej« se je v veliko našo zabavo krepko prerekal s komunisti. V prerekanju mrgoli vse polno takih-le duhovitih besedi: »lažnjivi in demagoški način,« »hujškarija komunistov,« »Oberkomunist,« »komunistična pučpolitika.« Očita se komunistom, »da se je zlorabila štamblika rudarjev za ukaz stavke v Trbovljah,« česar da komunisti ne bodo tajili, ker so to tajniku A. Leskovsku v zaporu komunisti sami povedali. Dalje slede še takile pokloni na račun komunistov: »Neizvoljeni politični matadorji so delali teror,« »komunistična polomija,« »komunistični širokoustneži so se skrivali in zapustili maso,« »lažnjiva agitacija med železničarji,« »sledč lažem Jugoslavije,« »neumna laž« itd. V kratkih vrstah vsekakor dovolj poklonov.

Socialni demokrati in Sokol. Češki socialno demokratični »Opavan« je te dni pisal: »Delavci morajo imeti za sebe svoje telovadne organizacije, kar je danes samoobsebi umljivo. V Sokolu danes ni mesta za delavca.« Tako sodijo češki socialni demokrati, pri nas pa mnoge telovadne organizacije, n. pr. na Bledu, tudi socialisti, in kadar se slovenski Sokol, ki ni prav nič drugega kot bojna organizacija liberalne meščanske stranke, zopet enkrat izkaže, kakor se je te dni na Bledu, tedaj socialpatriotično glasilo raja veselja.

Socializacija v Nemčiji. Nemčija je domovina znanstvenega socializma. Kljub temu po razsulu leta 1918, niso vedeli, kako in kaj naj se socializira in so se o izvedbi socializacije strastno prerekali. Praktično delo se je pričelo šele 23. marca 1919 s postavjo, ki je dovolila socializirati primerna podjetja za izrabo zakladov zemlje in naravnih sil proti primerni odškodnini lastnikom. Pred vsem so ustanovili samoupravne korporacije za premož in kali. Združili so že obstoječe sindikate in sprejeli v njihovo upravo tudi zastopnike delojemalcev. Produkcijo vodi državni premožni, oziroma kalijev svet, v katerem so zastopane dežele, delodajalci in delojemalci, trgovci in konsumenti. Delodajalci in delojemalci imajo enako število glasov. Država ima pravico ugovora proti sklepom, ki nasprotujejo koristim celote. Dalje se nameravajo socializirati električne vodne sile. Razlitali so vse važne vodne sile z nad 5000 kilovatov moči in vse električne naprave z nad 15.000 voltov.

Dnevne novice.

Odlikovan je za zasluge na polju jugoslovanske glasbene umetnosti z redom sv. Save IV. stopnje skladatelj g. F. S. Vilhar.

Umrli je včeraj popoldne v Zgornji Šiški v 70. letu svoje dobe gospa Mariza Rojina, hišna posestnica in mati mizarskega mojstra in občin. svetnika g. Ant. Rojina. Pokopali jo bodo v ponedeljek ob 6. uri popoldne na pokopališču v Dravljah. N. p. v m.l.

Velik požar. — Cela vas pogorela. Vas Jesenje, spadajočo pod občino Hotič pri Litiji, je zadela dne 4. t. m. popoldne ob 3. uri velika nesreča. Trileten otrok se je igral z vžigalicami in povzročil ogenj pri Smoletovem hlevu. Več dni trajajoča suša je kakor nalašč bila pripravila osušene slamnate strehe in lesena gospodarska poslopja za grozni požar. Silni vetrovi so kar trgali plamene in jih nosili daleč naokrog, tako je bila v dobrih 10 minutah vsa vas v plamenu. Žetev požara je bila katastrofalna. Kozolci polni ravnokar požetega žita, prašiči zaprti v svinjarih, hiše z vso opravo in obleko, skednji in lope z vsem omlačnim žitom in mrvo ter z vsem gospodarskim orodjem in raznimi stroji — vse to je bilo v eni uri uničeno. Ljudje niti blizu niso mogli radi silnega žara in vročine ter dima, ki ga je pihal silen veter na vse strani. Škoda je ogromna. Zgorelo je tudi 5 glav goveje živine 10 ovac in 12 prašičev. Vsi posestniki so popolnoma uničeni. Nedotaknjena je ostala le Smoletova hiša in še drugi dve manjši hiši. Vse drugo je spremenil požar v pepel in groblje. Ljudje so popolnoma brez strehe in vsakdanjih življenjskih potrebščin. Obupanci se jokajo nad razvalinami in nad svojo grozno usodo. Vsa zavarovalnica znaša komaj kakih 10.000 K, dočim se ceni škoda po požaru do poldruga miliona. Iz tega se vidi, da mora biti pomoč javnosti in dobrih src res izdatna, ako se hoče vsaj malo pomagati ubogim pogorelcem do vzpostavitve prejšnjega stanja. Apeliramo torej na vsa usmiljena srca dobročutečih ljudi, da pomagajo lečiti krute rane ubogih pogorelcov, katere — brez zunanje pomoči — čaka gotova beraška palica. Denarni ali drugi darovi naj se blagovolijo pošiljati

na »Odbor za nabiranje darov za pogorelece« v Hotiču pri Litiji.

Sokolverein v Šmartnem pri Litiji je imel 1. avgusta prireditve. Dve cvetki naj izve svet s te sokolske veselice: 1. Naši narodni Sokoli so poslali ge. vojvodinji na Wagensberg nemško pisano prošnjo za dobitke, kjer so se podpisali Sokolverein, enako tudi vsopred v nemščini. 2. Prva pot je bila k milijonarju Knafliču, ki so se mu poklonili. Sokoli so res slovenski demokrat. Heil Sokolverein!

Slovenska dijaška zadruga v Pragi in Slovenska dijaška zadruga v Brnu se obračata na javnost s prošnjo za gmo-tno pomoč, da bosta v prihodnjem šolskem letu mogli podpirati potrebne in vredne dijakke, ki študirajo v Brnu in Pragi. Darove bosta odbora omenjenih dijaških zadrug nabirala z bloki in nabiralnimi polami, napravila pa tudi različne prireditve v ta namen.

Slike z Bleda. Ko smo se ppol- dne vozili s čolnom proti otoku, sta se nam približala 2 čolna, na enem 2 fanta, na drugem 2 fanta in eno dekle. Oblečeni so bili boljše, mislili smo, da so mogoče to dijaki. Prepevali so sokolsko himno in veslali okrog našega čolna vidno z namenom, da trčimo, ker so videli, da nismo vajeni veslanja. Vpili so: »Črni!« »Živijo Sušteršič!« Eden je kričal: »Ecce homo« in posamezne latinske besede iz cerkvenih obredov, nato so začeli peti »Zveličar naš je vstal« in nadaljevali s psolvkami. Nedaleč od nas smo videli, kako je nekaj čolnov, med njimi ona dva, ki sta se od nas odstranila, obkloilo ladjo s Čehi in glasno začeli Čehi izzivati. Poznam iz Prage osebno par visokošolcev: Čehov in dam, ki so bili na tej ladji. Bilo me je v tem trenutku sram, da govorimo s temi nesramnimi izzivati isti materni jezik! Čehi so čuli na Bledu mnogo nemškega, tudi mažarskega govorjenja, tem ljudem se ni zgodilo nič. Brate iz severa, ki so prišli le za par ur ogledat si naš krasni Bled, je blejski Sokol nesramno napadel! Čehi so mi pripovedovali pozno- je, da so jih zmerjali z besedo »spiceljni«. Rekli so mi: »Saj vendar nismo iz sovražne države!« Bilo mi je le žal, da nisem imel aparata, da bi fotografiral te napredne elemente. Izizivanje zvečer na jezru naj Vam popišejo drugi. Ker smo mislili, da odhaja vlak šele opolnoči, smo pozno zapustili čoln in silno hiteli na kolodvor. Malo pred zdraviliškim domom nas je v popolni temi dejansko napadla neka drhal. Dve osebi naše družbe sta dobili udarce z jermenom po glavi. Drhal nas je napadla nepričakovano, v temi med drevjem, ne da bi oni ali mi preje rekli kako besedo, in je zginila v tempo. Imeli nismo ničesar v roki in silno se nam je mudilo na vlak, zato nismo odgovorili z načinom, kot bi se tem sokolskim culukafrom spodobilo. Ako bodo jugoslov. Sokoli še trpeli v svoji organizaciji blejskega Sokola, vsa čast jim! Bratom na jugu so blejski dogodki glasen klic in najjasnejši dokaz, kaj se skriva v sokolski kulturi in sokolskem slovanstvu. »Orla« so spoznali v Mariboru, a »Sokola« na Bledu!

Strele. Dne 4. t. m. ob 5. popoldne je udarila strela v slamnato streho pod posestnika Franca Martinčiča v Brezovici, občina Mirna, na katerem so bili istodobno zaposleni štirje mladiči. Takoj je bil pod v plamenu. Zgorela je velika količina še neomlačene pšenice, pšenične slame in 10 voz krme ter vozovi in različno poljsko orodje. Škoda znaša več tisoč kron, zavarovalnina le 2400 kron. Požrtvovalnosti moštva gasilnega društva iz Mirne in domačinov se je zahvaliti, da se ni ožen razširil na sosedna poslopja. Isti dan ob 6. uri je udarila strela v skedenj posestnika Ivana Bačarja na Pristavi, občina Šmihel-Stopiče, kateri je s približno 30 stoji sena, 40 merniki pšenice, 15 merniki rži, 5 merniki ječmena, 1 mernikom ajde ter 15 kg deteljnega semena, pogorel. Tudi 3 sodi in več gospodarskega orodja je ogenj uničil. Škoda znaša 50.000 korn, zavarovalnina le 1000 kron. V okolici Novega mesta je povzročil hud naliv in močan veter mnogo škode na polju in poslopih. V vinogradih na Trški gori je padala debela toča. Škoda je občutna.

Ameriški konzulat v Zagrebu. V Zagrebu je pričel poslovati ameriški konzulat, katerega bo vodil g. Wilburg Kelling, dokler ne bo imenovan stalni konzul.

Velika tatvina. Gospa Ana Polak se je preselila leta 1918. iz Kranja v Gradec. Pohištvo, obleko, perilo in drva je shranila v zaklenjeno sobo v hiši št. 34 v Savskem predmestju. Ko je gospa prišla letos iz Grada, je zapazila, da ji je bilo ukradenega blaga v vrednosti 30 do 40 tisoč kron.

Ukradena dvokolesnica. Gostaču Francu Mravlja na Dobrovi št. 13 je bila izpod kozolca ukradena 500 kron vredna dvokolesnica.

Gospod Mihael Tan, hlapec, ki je bil v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu in aprila meseca t. l. iz iste odšel, naj se takoj zglozi pri Francu Štajnar, Stob št. 7 pri Domžalah. (k)

Za Koroško — cvetlični dan

danes dne 8. avgusta t. l.

Iz zasedenega ozemlja.

z Razmere v tržaških zaporih. Zaporji v Trstu so prenapolnjeni z jetniki in polni raznega mrcesa. Jetnike nesramno pretepajo. Ali vse te muke ne zadostujejo? V zaporih je zmanjkalo celo vode in je tako hudo, da cepajo jetniki pol mrtvi na tla. Na padle planejo karabinjeri in straže in jih še pretepajo. Taki so zaporji »zmagovalne« Italije v Trstu v letu 1920, ko ima to mesto zasedeno Italija v imenu antantel z Italijanski roparji. Anton Dodič, kmetovalec iz Javorja pri Podgradu, je sedel v senci pred svojo hišo s sinom. Prišlo je 5 vojakov, kateri so se izdali kot oblastveni organi. Zvezali so oba, jih odvedli v hišo in zahtevali denar. Oropali so starčka tako za 2500 lir v denarju.

z Italijanske nasilnosti v Trzinu (Monfalcone). V Trzinu se je pojavil tudi neki »fascio di combattimento«, to je zločinska zveza z namenom uničiti vso jugoslovansko in slovensko imovino, kakor se je to zgodilo v Trstu, v Pazinu, v Pulju in na Reki. Napovedali so na 21. julija 1920 protestni shod radi splitskih dogodkov, katerega je sklical pristni Italijan dr. Brezina (Brezina). Doznali so to delavci, ki so tu di zvedeli, da se namerava zažgati hotel Internationale, kateri je last Slovenca. Delavstvo je nastopilo proti tem zločincem in je zabranilo nakano ter zapodilo to sodrgo! Dva dni pozneje je dr. Brezina javno v »Laboratoru« prosil odpustčenja delavstvo, ker se boji za svoje mesto občinskega tajnika!

z Avtomobilska vožnja Gorica—Vipava se je zopet vpeljala z 2. avgustom. z Novega okrajnega civilnega komisarija so dobili v Tolminu v osebi Ivana Giordano, ki je bil premeščen iz Trbiža. Podrejenim uradnikom je zapovedal dopisovati slovensko in dobivajo županstva, duhovniški uradi in zasebniki dopise in vloge v slovenskem jeziku, kar je morda ena kapljica pravičnosti.

z Zadrugištvu se je pričelo močno razvijati. Ustanovila so se konsumna društva v Sv. Lenartu, v Ažli, v Sovodnji in Podbocesku.

z Strela udarila je 28. m. m. v cerkev sv. Silvestra v Landarju in jo popolnoma sežgala. Ostali so le zidovi. Na junaški način je prenesel neki fant tabernakelj skozi plamen iz cerkve. Škode je nad 130.000 lir. z Novi zvonovi. Dne 24. julija so pripeljali na strmi, čez 900 metrov visoki hrib sv. Andreja nad Erbečem po stezici, dostopni komaj divjim kozam, 50 stotov težke zvonove, katerih glas se razlega od Kobarida do Cedada.

z Nov slovenski inženier na Goriškem. Te dni se je vrnil iz Prage, kjer je izvršil tehniko z odluko, inženier Anton Terčič iz Biljane, ki je odprl svojo pisarno v Trgovskem domu.

z Poštni uradi. S 16. julijem je bil zopet upostavljen poštni urad v Drežnici pri Kobaridu, s 1. avgustom se je pa otvoril poštni urad v Pevni pri Gorici.

Koroške novice.

CELOVSKO PISMO.

Celovec, 5. avg. 1920.

Se ena taka zmaga in po meni bo, je dejal Pyrrhus. In še ena taka zmaga, — pa bo po Nemcih na Koroškem — za vselej. Zmagujejo namreč naprej in naprej — na papirju in kvečjemu še z jeziki v oštarijah. Te vrste zmage jim le mirnodušno prepustimo tudi v cona A. Končna in prava zmaga pa je naša!

Ko bi bili Vi, gospod urednik, videli te obraze predčerašnjim, ko so se vračali od pred njihovimi nosovi jim zaprte demarkacijske črte, smejati bi se jim bili morali. A njim ni bilo za smeh! Šli so tja, hoteč priti v cono A, nabasat si nahrbtnike, pa se jim pot za enkrat ni obnesla. — In kako so zabavljali čez »čušce«, pri tem pa se tolažili z javnim govorjenjem, češ, da je ententa že sklenila (menda v celovški oštariji pri »Zamorcu«), da pripadeta obe cona A in B brez glasovanja nemški Avstriji, če se ne odpre demarkacijska črta. Brez šale: celo verjeli so nekateri to bedarijo in šli agitirati z njo v cono A. —

Ne glede na to, da na kaj takega v nasprotju s sen-žermensko pogodbo ententa niti ne misli, ker misliti ne more, naj se mi ne zameri, če si dovoljujem pripomniti: Ententa ima važnejših skrbi dovolj, nego samo koroške Nemce. In če do danes ni spravila enega samega norca iz Reke, ne bo tudi nas od tu, kajti mi norci nismo — vsaj sedaj ne več!

Edino jedro, ki se da izluščiti iz cele gnile lupine nemškega besedenja je ta, da trosijo Nemci okrog čenče: demarkacijska črta mora pasti, a potem bodo morali »Kranjci« bežati preko Karavank. Ne

vem sicer, kdo more verjeti take budalosti. Dosti jih pač ni.

Torej: demarkacijska črta. — Ali še obstoji — ali je padla? — Padla je pač pregraja, a demarkacijska črta obstoji še vedno. Dovolile so se za prehod razne olajšave za posamezne osebe, dočim je prehod v večjih gruclah ali skupinah prepovedan ter ima orožništvo nalog, da to prepreči. Orožništvo namreč in finačni stražniki ostanejo na svojih mestih, vendar ne v obliki stroge straže, ampak le za kontrolo. Osebam, ki jih bo označilo okrajno glavarstvo za malopridne in nevarne, bo prehod prepovedan. Posebne vrste propustnice bo izdajalo okrajno glavarstvo v zvezi z distriktnim svetom (conseil).

Promet z blagom med conama A in B je prost carine, vendar pa ne splošno prost za trgovski promet za vsa živila in blago, ampak je promet z žitom, mlevskimi izdelki, krompirjem, fižolom, lečo, živino, mesom, mastjo, slanino, sladkorjem, oljem, petrolejem, bencinom, usnjem, odvisen od dovoljenja okrajnega glavarstva. Z drugimi predmeti je promet prost, (n. pr. z jajci, piščeti, sadjem, zelenjavo i. dr.).

Važno pa je valutno vprašanje, in na to naj tukaj nujno opozorim prebivalstvo v cona A.

Zvedel sem, da so že prišli in prihajajo Nemci iz cone B v cono A, kjer zamenjajo ničvredni avstrijski denar po 6 (šest) kron za en dinar. — To je sleparija!

Dinar se plačuje danes v Celovcu najmanj po 10 avstr. kron, tudi po 10.80 do 11 kron in se bo še dvignil. Naj se prebivalstvo v A-pasu ne da opehariti od Nemcev, ki mu hočejo natvesti budalostno vest, da bo avstrijska krona toliko vredna kot jugoslovanska. In to zlasti sedaj, ko se ima pričeti izvoz žita!

Ze poprej sem omenil jezo Nemcev, ki pa si ne upajo z njo prav na dan. Tako je te dni neka taka olikana tevtonska stvar (baje celo uradnik deželne vlade) nahrulila nekega šoferja v jugoslovanski uniformi z besedami pristne švabske kulture: »Was macht dieses jugoslawische Schwein hier« (kaj dela tu ta jugoslovanska svinja?). Čast taki kulturi, ki jo vedo ceniti tudi Francozi, ki so nedavno pošteno nabunkali nekaj nemških kričočev. Pri takih ljudeh izda največ le pasji bič.

Na cesti proti Vetrinjam je polno ljudi, ki ženejo venomer svoj »heul«. — Naj ga le, saj ne za dolgo. — Vendar pa bo dolžnost oblasti z železno roko vzdržati red in varnost našega ljudstva, ker Nemcu ni zaupati nikdar. Ob sebi, umevno — ostane uprava v cona A naša. — Stat nominis umbra.

k Pozor Korošci! Odkar je dovoljen osebni in blagovni promet z Nemško Avstrijo, silijo Nemci iz pasa B k nam po živež in druge potrebščine. Prinašajo prazne torbe in polne žepa ničvrednega denarja avstrijske republike. Opozarjamo Vas na to, da ne sprejemate za svoje dobro blago tega slabega denarja. Vaša lastna škoda bi to bila! Nemška krona stoji danes zelo nizko in bo padla še nižje — zato je ne sprejemajte; trpeli boste škodo! Zahtevajte od tistih, ki z Vami kupčujejo, da Vam plačajo v našem, jugoslovanskem denarju! Tudi ne preračunavajte sami avstrijske valute v našo, ker Vas bo nemški kupec pri tem oškodoval. Za dobro blago — dober denar!

k Kolo izposodil si je približno 30 let stari, bivši srbski podporočnik Ilija Petrovič od posestnika Ivana Quendlerja v Železni kaplji in izginil z njim.

k Vlomljeno je bilo pri posestniku Matevžu Fišerju v Prevaljah. Tatovi so odnesli blaga v vrednosti 8460 kron.

k Ukradel je gostilničarju Klemenčiču v Jastrebarskem njegov odpuščen delavec Herman Činkovec iz Borovelj blaga v vrednosti 1250 kron in se odpeljal v Zagreb.

Štajerske novice.

š Gledališče v Mariboru bo začelo novo sezono letos že 15. septembra in sicer z noviteto trodejsko dramo »Sužnja«. Gledališčni vodja g. Nučič je angažiral mnogo prvovrstnega osebja zlasti od tržaškega gledališča in bo pričel z vajami že 15. avgusta.

š Mariborsko slovensko gledališče je gostovalo 6. avgusta v Celju. Predstavljala se je drama »Satan«.

š Ljudsko štetje v Mariboru se bo izvedlo od 7. do 12. t. m.

š Mestno kopalnice v Mariboru se je 4. t. m. zopet otvorilo.

š Naval gostov v Rogoško Slatino, ki je bil nekaj dni pojenjal, se začena znova. Dan za dnem prihajajo gostje, med njimi znani politiki, ministri in generali. V nedeljo se je pripeljal tudi general Vasič, poveljnik III. armije.

š Toča, Pekre in okolico je 1. t. m. drugič obiskala toča. Pabila je še to, kar je ostalo po prvi toči.

š Vlom v odvetniško pisarno. Tatovi so vlomili v odvetniško pisarno dr. Hoinika na Aleksandrovi cesti v Mariboru. Odnesli so pisalni stroj »Royal« vreden 16 tisoč kron.

š Griža v Ljubnem močno razsaja. — Umrlo je že šest oseb, med njimi tudi žena g. Šerbela, ki je zapustila 4 otroke.

Prekmurje.

p Pritožbe Prekmurcev. Na sedmi seji okrajnega šolskega sveta za Prekmurje v Murski Soboti so sklenili člani šolskega sveta Lakovič Jožef, župnik v Petrovcih, Godina, bodonski župnik Karol Šiftar, Božidar Sever, Jožef Klekl in Ivan Bašča odposlati vlogo na višji šolski svet za Slovenijo, v kateri se navaja: »Prekmurje se je bridko varalo v svojem upanju na odrešenje. Prekmurci so še upali, da so prišli k njim iz Slovenije bratje po duhu in srcu, kateri njihovih svetih čutenj ne bodo žalili. Zdaj pa morajo videti, da so v Prekmurje prišli ljudje tujeja duha in nečutljivega srca, zagriženi protivniki krščanstva: uradniki, odvetniki in posebno učitelji, kateri hočejo tukaj svoje novopoganske ideje pod predrzljivim izveškom naprednosti in kulture razširjevati. Prekmurci se tem hudobnim nameram kar najenergičneje protipostavljajo in zahtevajo za sebe pravico samoodločbe, po kateri oni sami hočejo odločiti, kakšnim učiteljem bodo oni svoje otroke na vzgojo dali. Te svete pravice si ne dajo vzeti. In nikakor ne bodo trpeli takih učiteljev, kateri svoje svetovno naziranje iz brutalno antikristjanskega »Učiteljskega Tovarisa« zajemljejo.«

p Nepravičnost v Prekmurju. Tukajšni uradi, kakor: davkarija, carina, financa, sodnija itd., uživajo dnevnice, izvezeti so samo: orožništvo in poštno uslužbenstvo. Kako je to? Nismo nevoščljivi drugim uradnikom, pač pa zahtevamo vsestransko pravičnost! Pripomnili bi še, da ima n. pr. financa tudi postranske dohodke, kakor pri vsaki zaplembi, med tem ko je ubogi orožnik in poštni uslužbenec navezan le na svojo plačo. Ali Vam je znano, kako drago živimo tukaj? Poštno uslužbenstvo je uživalo do 15. decembra dnevnice, potem so mu bile naenkrat ukinjene. V Uradnem listu deželne vlade je bilo razglašeno, da dnevnice izplačuje deželna vlada; zakaj so se torej poštne mu uslužbenstvu ukinile? — Prizadeti.

p Mostovi v Prekmurju med Mursko Soboto in Dolno Lendavo so že skoraj vsi na pol podrti. Kaj li pravzaprav dela v Prekmurju Gradbeni urad?

p Železnica med Dol. Lendavo in Čakovcem nima nobenih zvez z vlakom proti Mariboru in Ljubljani. To je zdaj edina železnica, ki veže Prekmurje s Slovenijo. Dobro bi bilo, če se za korekturo voznega reda kaj stori.

Ljubljanske novice.

lj Deželni predsednik dr. Brejc se je včeraj pri ježi ponesrečil in si je pri tem zlomil kost na levi rami. Gospod predsednik vrši kljub temu svoje posle dalje.

lj Zadnji dan za pristop k Stanovanjski zadrugi z omejeno zavezo v Ljubljani, Gradišče 17, oziroma za zvišanje že podpisanih deležev na primerno višino je v ponedeljek, 9. avgusta do 18. ure, nakar se vsi prizadeti opozarjajo. Od torka dalje bo stanovanjski urad nadaljeval postopanje z onimi, ki niso pristopili, oziroma, ki niso bili sprejeti v zadrugo.

Vsem članom in članicam Abst. krožka ljubljanskega učiteljskega naznanjam, da se vrše pevske vaje za slavnost v Prekmurju v ponedeljek 9. t. m., v torek 10. t. m., in v četrtek 12. t. m. vedno ob 10. uri dopoldne. V sredo, 11. t. m., ob 10. uri dopoldne orkestralna vaja, v petek ob pol 9. uri dopoldne skušnja za igro. Popoldne istega dne ob 4. uri generalna vaja cele prireditve. Iz Ljubljane se odpeljemo v soboto 11. t. m., ob 4. uri 15 minut jutraj in se peljemo do Ormoža, odkoder se peljemo z vozovi do Beltincev. Podrobnosti v petek 13. t. m. po generalni vaji. — Podpredsednik.

lj Vabijo se vsi brez razlike stanu in čina, ženske in moški, iz zasedenega ozemlja na prvi občni zbor »Kluba Soča«, ki se vrši 14. avgusta ob 20. uri (8. uri) v veliki dvorani Mestnega doma. Dnevni red: Nagovor sklicatelja in pojasnilo o namenu ustanovitve »Kluba Soče«. Poročilo blagajnika. Volitev. Slučajnosti. Shoda se bodo udeležili tudi poslanci iz zasedenega ozemlja in bodo tudi govorili. Pri-dite vsi!

lj Knjižarna Kleinmayr & Bamberg se zopet otvori v torek 10. t. m. na Miklošičevi cesti št. 16. Glej zadevni oglas!

lj Pes popadel. Josip Oven je vodil po Burski ulici psa gospoda trgovca Marna brez nagobčnika okoli. Pes, ki je po navadi priklenjen, je pri tej priliki popadel na kolesu se mimo vozečega kapetana Schaffneratha, ga vgriznil v levo nogo in mu raztrgal hlače.

lj Žile prerezal si je v soboto, dne 7. t. m. z britvijo Tomo Gjurnin, stanujoč v Krojaški ulici št. 6, III. nadstr. Ko si je oplazil z britvijo vrat pod brado in je pričela bruhati kri in ga je pričelo boleti, je šel k oknu in pričel je klicati na pomoč.

Ljudje so ga za silo obvezali, nato je bil z rešilnim vozom prepeljan v bolnišnico.

lj Kovček ukraden je bil dne 5. t. m. gospej Minki dr. Šorlijevi. Škode ima gospa do 8000 kron.

Najnovejša poročila.

MINISTRSKA KRIZA.

Belgrad, 7. avg. Pogajanja za sestavo nove vlade se nadaljujejo. V izvedbi agrarne reforme z ozirom na starejša naredbre v Hrvatski, Vojvodini, Dalmaciji in Bosni, ki zadevajo kmetisko vprašanje, se vse stranke složne. Edino sporno vprašanje je izplačilo haka begom v Bosni.

Belgrad, 7. avg. Danes dopoldne sta prišla k dr. Vesniču Davidovič in Pribičević ter mu izročila formulirane zahteve demokratske zajednice. Razpravljali so o agrarni reformi. Demokrati pristajajo na to, da se begom izplača hak za leti 1918 in 1919. Glede izvoza zahtevajo demokraci: 1. Svoboden izvoz kornu; 2. da se takoj dovoli izvoziti 15.000 vagonov pšenice, in sicer 3000 vagonov iz Srbije in Makedonije, 4000 iz Hrvatske in Slavonije, 8000 iz Bačke in Banata; 3. nakup in prodaja morata biti svobodna; 4. centralna uprava pri trgovinskem ministristvu mora voditi statistiko.

Belgrad, 7. avg. Demokratska zajednica bo Vesniču in parlamentarni zajednici na opombe glede izvoza in glede haka odgovorila v ponedeljek.

Belgrad, 7. avg. V ponedeljek odpotuje Davidovič na agitacijsko potovanje v notranjo Srbijo.

Belgrad, 7. avg. Iz postopanja Davidoviča in Draškovića, ki se še ni vrnil v Belgrad, se jasno vidi, da se člani demokratske zajednice odtegujejo pogajanjem.

Belgrad, 7. avg. Parlamentarna zajednica je odločno proti demokratskim zahtevam glede izvoza z ozirom na neproduktivne sloje naroda. Finančni minister dr. Stojanović, ki zastopa stališče svobodnega izvoza, se sploh ne ozira na mogočo krizo v prehrani.

NAŠ PROMET.

Belgrad, 7. avgusta. Na seji gospodarsko-finančnega odbora je izjavil železniški minister dr. Korošec, da se je bati, da bo vsled krivde finančnega ministra dr. Stojanovića v kratkem času popolnoma ustavljen promet na važnih progah. Vzroka tej bojazni je iskati v tem, ker finančni minister ni dal na razpolago potrebnega kredita za izplačilo osebja in za nabavo premoga. Enako tudi ni dovolil izvoza žita, katerega bi moral železniški minister dati za popravilo lokomotiv na Madžarskem.

CENTRALA NA FALI.

Belgrad, 7. avgusta. Skupina bank se je začela pogajati s švicarskim trgovskim društvom, ki ima večino delnic električne centrale na Fali, za odkup teh delnic.

BELGRAJSKE OBČINSKE VOLITVE.

Belgrad, 7. avgusta. Sporazum med radikalci in demokrati za občinske volitve v Belgradu se je razbil, ker so demokrati predlagali za predsednika dr. Jovanovića zoper določen dogovor z radikalci. Zato so se radikalci odločili, da pojdejo v volilni boj s posebno svojo listo.

Orlovski vestnik.

Bratje vadiitelji! Sklicujem sejo vadiiteljskega zbora O. Z. za dan 10. avgusta 1920 ob 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni, III. nadstropje. Dnevni red: 1. Mariborska prireditve, 2. bodoče delo v telovadnici. — Kržan, načelnik.

Prosveta.

pr Velika umetniška razstava v Berlinu za sezijo 1920. V Berlinu je odprta velika umetniška razstava, na kateri je razstavljenih mnogo del, med katerimi so zastopane najrazličnejše umetniške smeri. O rezultatu te razstave se je neki list izrazil takole: »Vidi se eno: iz velike množice umetnikov se še vedno ni dvignil oni veliki genij, ki bi utrl pot našemu rodu in mu lahko postal vodnik. Težišče vsega je v enotnosti hotenja. Kdor pregleduje to razstavo, občuti, da tu povsodi cvete in klije življenje z veliko močjo in samozvestjo ter z neomajenim prepričanjem, da ni druge poti, ki bi vodila k resnici.«

pr Začetek gledališke seziye na Dunaju. Po kratkem poletnem počitku so na Dunaju zopet začeli odpirati gledališča drugo za drugim. Le bivši dvorno opero in dvorno gledališče bodo odprli šele s 1. septembrom.

p Moj zverinjak je naslov lični knjižici za našo mladino. Krasi jo veliko število lepih slik z mičnim besedilom. Založila sta jo A. H. in O. F. Knjižica se dobi v Jugoslovanski knjižarni in stane 20 K. Knjižica je zelo priprava za naše male in jo prav tople priporočamo.

pr Odmev iz Afrike, Zamorček. Izšli sta 7. in 8. štey. teh dveh listov, ki prina-

šata več člankov in zanimivih dopisov iz afriških pokrajin, koder delujejo naši misijoni. Lista prinaša tudi slike, napravljene po fotografijah, in se nanaša na Ljubljani, Pred škofijo št. 8.

Cerkveni vestnik.

c Novi kardinali. »Reichspost« poroča iz Rima, da bodo v jesenskem konzistoriju imenovani sledeči novi kardinali: zagrebški nadškof dr. Bauer, praški nadškof dr. Kordač, monakovski nadškof dr. Faulhaber, kolinski nadškof dr. Schulte in več Italijanov. V jesenskem konzistoriju bo zastopan zopet odposlanec francoske vlade.

Dijaški vestnik.

d XII. redni občni zbor SDZ. V dneh mariborskega slavlja se je vršil XII. redni občni zbor SDZ, ki je bil obremenjen skromna proslava ne petnajstletnice. V veliki dvorani mariborskega kazina se je zbralo dne 30. julija t. l. popoldne divno število slovenskih dijakov. — Po slavnostnem nagovoru predsednika SDZ, v katerem je orisal petnajstletno delo SDZ, so podali funkcionarji svoja poročila o preteklem poslovnem letu. Iz vseh poročil smo spoznali, da je SDZ vključil velikim težkočam vztrajno napredovala in se razvijala. Ustanovilo se je več novih podružnic, ki so, kakor tudi stare, krepko delovale. Posebno pozornost je posvečala SDZ nabiranjju knjig, ki jih je potem pošiljala raznim knjižnicam zlasti na Koroško. Stala je vedno v stiku z vsemi akad. društvi in skušala pripraviti akademike za ferijalno prosvetno delo. Izdala je letos tudi »Potovalno listino« in izposlovala več ugodnosti za potujoče dijake. — Tem poročilom je sledila izprememba pravil, nakar se je za naslednje leto izvolil sledeči odbor: med. Peršuh, preds.; bog. Sever, podpredsednik; abit. Bano, I. taj.; bog. Pate, II. tajnik; med. Šporn, blag.; iur. Balanč, I. knjiž.; iur. Trogar, II. knjiž.; Stanonik in Zobec, odbornika; Zupan, Repnik, revizorja; častni sod: Papež, Korošec, Ilc; namestniki: Lazar, Božič, Kovačič. — Pri slučajnostih poziva prejšnji predsednik t. Kordin dijaštvo na boj proti našemu najhujšemu sovražniku alkoholu in predlaga, da se izvoli, kot tretji častni član SDZ našednik našega velikega očeta dr. Kreka, sedanjí voditelj katol. jugoslov. naroda dr. A. Korošec, kar se z burnim odobravanjem sprejme. Nadalje so se sprejele sledeče resolucije oz. protesti: 1. V dobi, ko nam trga nemški imperializem najlepše kose našega slovenskega štajerja, ko nam diktirajo v naši starodavni Koroški plebiscit, ko grozi na Koroškem naše verno ljudstvo zastrupiti liberalna strankarska inteligenca, nujno pozivamo Slov. Stražo, da prične z vso silo delati za te naše obmejne kraje, da jih narodno ohrani in ohrani krščanskim načelom, ki edina so baš na mejah tudi porok narodni zavesti. Slovenska Straža naj se tudi zaveda, da tvori Primorje biser domovine, ki ga nikdar ne pustimo tujcem; goji naj nam minarje v zasedenem ozemlju. — 2. SDZ zbrana na svojem občnem zboru v Mariboru odločno protestira proti odpravi demarkacijske črte na Koroškem, ker vidi v tem kršitev mirovne pogodbe ter pozivlja deželno in centralno vladu, da ne odstopi niti za ped od pravnomočne sentžermenske mirovne pogodbe. (Oboje predlagal phil. Sušnik.) — 3. SDZ se zaveda mogočne sile nabrazbe, zato hoče z vsemi svojimi silami delati za izobrazbo svojega naroda in da bo to delo tem uspešnejše, hoče stati v najožjem stiku s SKSZ. (Predlagal theol. Kordin.) 4. SDZ, najodločneje protestira proti samovoljni naredbi prosvetnega ministrstva, s katero se je ukini-la oprostitve šolnine na naših srednjih šolah. (Predlagal iur. Trogar.)

d Podružnica S. Dt. Z. za Ljubljano in okolico. V ponedeljek ob 3. uri popoldne

odborova seja v prostorih S. D. Z. Prosim, da se je odborniki kakor tudi člani dramskega odseka zanesljivo udeležijo. — Predsednik.

Turistika in sport.

Nogometna tekma. Danes 8. t. m. se vrši na igrišču S. K. Ilirija prvenstvena nogometna tekma med S. K. Maribor (Maribor) in S. K. Slovan (Ljubljana). Začetek ob pol 19. uri. Cene običajne. Ob vsakem vremenu. (K)

Velika nogometna tekma se vrši v sredo, dne 11. avgusta ob 1/2 19. uri na prostoru Ilirije pri državnem kolodvoru med reprezentativnimi moštvi podsavezov mest Ljubljana in Subotica. Reprezentativno moštvo subotiskega podsaveza je znano kot izborna in izredno močno; pri tekmi proti belgrajski reprezentanci je zmagalo s 3 : 2. — Tekma obeta biti torej jako zanimiva in se slavno občinstvo že danes na njo opozarja. — Sestava obeh moštev se bo priobčila. Vstopnina: sedeži po 24 K in 16 K, stojišče 10 K v predprodaji v drogeriji Kanc v Židavski ulici in pri tvrdki »Svetla« na Mestnem trgu od ponedeljka naprej. — Dijaško (člansko) stojišče le v predprodaji na prostoru Ilirije v torek od 18 do 20.30 ure. Tekma se bo vršila ob vsakem vremenu. (K)

Gospodarstvo.

Fran Radešek:

Vodne zadruge in agrarna reforma v Vojvodini.

V Starem in v Turskem Bečeju.

Okrog šeste ure zvečer je naš parnik pristal v starobečjskem pristanišču, kjer nas je prebivalstvo svečano pozdravilo. Od tu smo se podali peš k zatvornicam. — Ta naprava je tu vsled tega potrebna, ker ima voda v kanalu precejšen pad v reko Tiso. Ladije bi brez teh naprav ne moge v kanal. Pri vstopu v kanal je močan železen zavor, ki se s pomočjo elektrike odpira. Skozi ta vrata se spusti ladija v kanal in se takoj zopet zapro. Druga vrata v kanalu se najprej v toliko odpro, da se v medprostoru izmed obeh vrat dvigne površina vode in ž njo ladija v višino s prihajajočo vodo skozi odprtino drugih vrat. Na ta način se more vsako ladijo kot po stopnicah stravit v poljubno višino. Ker so gg. ministri in ostali udeleženci pokazali veliko zanimanje za to napravo, videli smo tudi praktično njeno funkcioniranje.

Ko so se nam odkazala prenočišča v posameznih hotelih, kjer smo se nekoliko odpočili, razgledali smo še mesto, ki je snažno in lepo urejeno. Po glavnih ulicah so ta dan vihrale zastave.

Ob 9. uri zvečer se je vršil v lepo z zelenjem, cvetjem in z zastavami okrašenem prostoru Hotela Central banket, katerega so se udeležili poleg gostov tudi zastopniki meščanstva. Na zdravico predsednika starobečjske vodne zadruge ki je istotako opozarjal na žalostne posledice v poljedelstvu, ako se izvode zamišljena agrarna reforma v Vojvodini, kjer so tako sijajni uspehi vodnih zadrug bili mogoči edino-le na dosedanji podlagi privatne inicijative in lastnine, odgovoril je minister za poljedelstvo g. dr. Velizar Janković v daljšem političnem govoru. V tem svojem govoru je g. minister v imenu koalicijske vlade izjavil, da je vladi redvsem na tem, da zagotovi prebivalstvu in državi na zunaj mir in na znotraj red in delo. V programu vlade je: volilni zakon, ustava, zakon rnda in dela in čim hitrejša izvršitev volitev za konstituantu. Zakon reda in dela ni naperjen proti onim, ki hočejo delati, pač pa proti onim, pa naj se imenujejo komunisti ali drugače, ki nečejo reda in dela. Od takega zakona vlada pričakuje, da se v najkrajšem času dvigne produkcija in blagostanje v zemlji. Dosedaj je vlada morala posvečati večjo pažnjo zunanji politiki in

nujnim notranje-političnim potrebam, odslej pa bo vsa skrb vlade, da pospeši zaostali razvoj agrarne in druge industrije, kar bo povzdignilo našo valuto in privedlo naše finance v normalen tok k splošni blaginji. Strogost zakona naj zadene vse one, ki bi kakorkoli poskušali ribariti v kalnem.

Tem izvajanjem je sledilo burno in dolgo trajajoče odobravanje.

Ob zvokih godbe je neprisiljena zabava trajala pozno v noč. Ne morem si kaj, da na tem mestu ne pohvalim prečiznega izvajanja težkih glasbenih točk ciganskega orkestra. Poznavalci glasbe so bili prijetno iznenadeni s tem kulturnim pojavom v malem mestecu v Vojvodini in splošna sodba je bila, da se — žal — v Belgradu kaj takega n emore slišati.

Zgodaj v jutro drugega dne smo krenili s parnikom v Turski Bečej, ki v marsičem daleč zaostaja za Starim Bečejem. Po enourni vožnji z vozovi med obdelanimi njivami smo dospeli do razsežnega gospodarskega dvorca bivšega mažarskega poslanca in večkratnega milijonarja Ivanovića. Med mogočnim stebrovjem na stopnišču pri vstopu v bogato opremljeni dvorec nas je ljubezljivo sprejela gospa Ivanović, ki se je z objokanimi očmi pritoževala gg. ministrom nad »vandalizmom« kmetov, ki so malo razmetali in poškodovali luksurijsno pohištvo v času prevrata.

Ko smo si razgledali sijajne sobane z razbitimi ogledali, razrezanimi fotelji, z razmetano knjižnico itd., vrnili smo se na pristanišče v Turski Bečej, kjer se je vršil obed, Minister g. dr. Velizar Janković se je dotaknil v svojem govoru tudi »vandalizma« v dvorcu Ivanovićevem, ki ga ne opravičuje, toda ga razume, Duša kmeta, toliko časa zaslužena, iskala je ventila in kje naj ga išče drugje, kot tam, kjer so dani pogoji za ohlajenje jeze.

Iz razgovorov poznavalcev krajevnih razmer sem zvedel, da je Ivanović bil hud mažaron in da so ga kmetje že dolgo imeli na »piki«.

Ob dveh smo že pluli zopet po Tisi in potem po Donavi navzgor do male nemške naselbine

Bački Čeb.

Ko smo prispeli v to malo podonavsko pristanišče, je bila že trda noč. Že od daleč smo čuli zvoke pihalnih godal iz pristanišča. Medla svetlost maloštevilnih svetilk bi gotovo ne zadostovala, da nismo imeli električne svetlobe z ladje. S pomočjo bengala smo vendar našli pripravljene vozove po izvršenih pozdravnih govorih bačko-čebjskega župana in ministra g. dr. Vel. Jankovića.

Po dobri polurni vožnji v največji temi smo dospeli v sijajni dvorec največjega jugoslovanskega širom znanega bogataša dr. Gedeona Dundjerskega iz Novega Sada. Ljubezniva njegova gospa sprejela in njena gospodična sestra sta vsprejemali goste na verandi v krasnih velikomestnih toaletah. Dokler so služje v belih rokavicah in v aristokratskih livreh pripravljali večerjo, ogledali so si gostje originalne portrete lastnika in njegovih dedov in pradedov, knjižnico itd., nekateri pa so si privoščili v bogato nameščenem salonu partijo biljarda.

V veliki, visoko obokani in bogato z vsem komfortom in luksusom opremljeni dvorani, bajno razsvetljeni z brezbrojnimi električnimi žarnicami na treh mogočnih pozlačenih lustrih, smo z mističnim občudovanjem zavzemali svoja mesta okrog bogato obloženih miz, na katerih se je lesketalo srebrno in kristalno namizno posodje.

Francosko pisan jedilnik francoske kuhinje, poleg tega pa še med svežim cvetjem pomešan francoski parfum in francoska govornica, napravljali so vtis, da se nahajamo med rafiniranimi francoskimi aristokrati s srbskimi gosti.

Med banketom in med govori je sviral na verandi godba. Ob dveh po polnoči smo zapustili dvorano.

Kar nas je bilo skromnejših, smo odšli na določena nam stanovanja, da se odpočijemo za drugi dan, medtem ko mnogi sploh niti spali niso.

Tako je napolnila zora tretjega dne našega poučnega potovanja.

Ko smo si še ogledali gospodarska poslopja, krasen park, igrišče in predvsem konje najizbranejših pasem, smo se odpeljali čez široke obdelane poljane, na katerih so pridne žanjice in kosci pospravljali zlato klasje v visoke gomile. Tu in tam smo opazili tudi zdravilska zelišča kot ricin in dr., industrijsko rastlinstvo kot konopljo, volno itd. Slišal sem, da v Vojvodini vspeva tudi riž in kava.

O našem Dundjerskem se je medpotoma govorilo marsikaj. Splošno se sodi, da je ta človek milijarder s 25.000 jutri zemljišč, z raznimi stavbami in palačami v Novem Sadu in drugje. Trdi se, da je velik dobrotnik srbskemu kmetu in srbski stvari sploh in da je pospeševatelj srbske umetnosti.

Kot oseba je zelo simpatičen in zabaven družabnik, drugih njegovih lastnosti — žal — nisem mogel spoznati, opazil sem pa, da mu agrarna reforma dela precej vsekakor nepotrebnih preglavic.

Ko smo se dobro natresli na vozovih preko polja, nas je zopet parnik vzel v svoje okrilje in odpulil smo v lahнем vetriču proti Gombašu.

Sodišče in policija.

s Zaradi tihotapstva je bil obsojen fotograf Ludovik Altender iz Amstettna na dvamesečni zapor, kateremu se je odtegnil z begom v zasedeno ozemlje.

s Vagon krompirja zaplenjen. Okrajno glavarstvo v Ptujju je kaznovalo trgovca Andreja Jebačina iz Šiške pri Ljubljani zaradi prestopka naredbe o kontroli proste trgovine na 500 kron globe in na zapad enega vagona krompirja.

s 8 konev petroleja zaplenilo je okrajno glavarstvo v Novem mestu Josipini Kastelic.

s Radi navijanja cen kruhu je bil obsojen pek Klokočevnik Melhijor iz Oplotnice pri okrajnem glavarstvu v Konjicah na 3000 kron globe.

s Ker ni imela zaznamovanih cen v izlozbi, je bila trgovka A. Ž. v Ljubljani obsojena na 200 K globe in zapad predmetov, ki niso bili zaznamovani, in sicer: 10 parov čevljev, 3 parov dokolenic in 2 tucatov krtač.

s Z ljubljanskega trga. Na Dolenjski cesti je G. G. prodajala jabolka III. vrste po 6 kron kilo in ne po 5 kron, kakor se je določilo. Plačati bo morala za to 100 kron globe. — Fižol I. vrste je A. Š. prodajala kilo po 6 kron in prekoračila tržne cene pri kili za 2 kroni. Obsojena je bila na 100 kron globe. — Na 150 kron globe je bila obsojena Fr. Z., ker je prodajala hruške kilo po 9 kron in ne po 8 kron.

s Zaradi veriženja je bil obsojen Ivan Sušnik iz Nevelj, stanujoč v Ljubljani na Poljanski cesti na 6000 K globe, 1 mesec zapora in na zapad 3670 starih vrec in 10 osij.

s Nepopoljšljiv grešnik. France Zorec je bil zaradi pijanosti in nedostojnega vedenja na policiji 6. avgusta obsojen na 100 kron globe, toda to ga ni izpametovalo. 7. avgusta je zopet ležal pijan na Poljanskem nasipu tik ob Ljubljani. Na policiji so Zorc povedali, da bo šel tri dni v zapor. Zorec je pričel na to jokati, rekoč: »Pustite me no domov; kaj bo pa ona rekla, saj bom jutri sam prišel.« — Precej v zapor, da ne boste še utonili v Ljubljani!« se je glasil odgovor.

Pozabljena je bila v petek dne 30. julija v pisarni osrednj. pripravlj. odbora za mariborski tabor v Ljudskem domu denarnica z srednjo vsoto denarja. Dobi se istotam.

Dvokolesa, nova, kompletna z dobro pnevmatikama od 2200 kron. Pnevmatika po znižani cen. Fr. Battel, Ljubljana, Stari trg št. 25. 3006

Kontoristična večja vseh pisarniških del, samostojna moč, za tovarniško podjetje se takoj sprejme. Ponudbe pod »Gorenjsko« na upravo lista. 3163

Pisalni stroj dobro ohranjen se kupi. Ponudbe pod »Gorenjsko« na upravo lista. 3163

Deklica za vse hišne poste, ki zna tudi samostojno kuhati, se išče za malo rodbino z enim otrokom. Biti mora zdrava, poštna in snažna. Nastop 1. septembra t. l. — Vpraša se na naslov Dr. Viktor Novak, Zagreb, Palmotičeva ul. 4. 3218

Pestunja močno dekle k malemu otroku išče proti dobri plači družina trgovca. Naslov pove uprava lista pod 3219.

Boljši blavec h konjem, oženjen se takoj sprejme. Zena bi opravljala domača dela. Naslov gospodarja pove uprava lista pod št. 3210

Kalera izmed ljubljanskih dam, bi iz usmiljenja vzela gospodično na brano in stanovanje proti dobremu plačilu. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »uradnice«. 3209

Dobavi se vsak živega apna po teden več vagonov. Prevzame naročila na drobno in debelo. Franc Bodlaj, trg. z apnom, Stranjo, p. Kamnik. 3209

Zobni atelje

Vrankar Gledališka ulica št. 7 ostane od 7. avgusta do 1. septembra zaprti.

Pisalni stroj »OLIVER« vidna pisava, malo rabljen, kakor nov, potem i z usnjem preoblečen častniški kovčeg, 1 krasen zelenobarvni dekoracijski divan z brušenim zrcalom, 1 velika dekoracijska palma, pripravna za fotografije in 2 skoraj novi infanterijski sablji se radi odpotovanja lastnika takoj prod. Naslov v Anončni ekspediciji, Al. Matelič, Ljubljana. 3175

Naročite in širite »Slovenca«!

Razglas.

Vsled sklepa občnega zbora z dne 3. avgusta 1926 se bode razdelilo 60 nagrad po 50 K dolgo služetim poslom ter obrtniškim pomočnikom (pomočnikom), ki so vlagatelji kranjske hranilnice.

Prosilci, ki dokažejo nepretrgano službeno dobo najmanj 10 let in ki so vže pet let vlagatelji Kranjske hranilnice, naj se oglašijo do 31. avgusta 1926 pri tajništvu Kranjske hranilnice. V Ljubljani, dne 5. avgusta 1926

Kranjska hranilnica.

Stanovanje v Celju udobno in v lepi legi, se zamenja takoj s stanovanjem v Ljubljani. Prev. voz pohištva se izvrši z enim vozom. Vprašanja pod »Celje-Ljubljana« na anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana. 3208

Hiša s staro gostilno, pripravna k obit, na zelo prometnem trgu se ugodno prod. Naslov pove uprava lista pod št. 3211.

Hiša v sredi mesta Ljubljane napredaj, Cena 40 tisoč dinarjev. Naslov v upravi Slovencev pod št. 3216.

Več moških čevljev je za prodati, parov moških čevljev. Naslov se izve v upravi lista pod št. 3213.

Bencin-motor I. Polke, 16 HP, ki se lahko predela na plin (Sauggas) stabilni, ležeči, malo rabljen, skoro nov, komplet, takoj pripravljen za pogon, z garnituro, z 2 paroma kamenov in 1 sedom dvoj. raf. bencola se prod. po ugodni ceni skupaj ali samomotor. Vpraša se pri tvrdki Bača pl. Dolanjski, Sv. Jana, žel. post. Jastrebarsko, Hrvatsko. 3208

Izložbe, 2 roletni in stekli, velikost 140/250, ena z vrati so napredaj. Izve se pri stavbeni tvrdki Ivan Ogrin, Ljubljana. 3172

Imam I. kupce, družbe za veliko vagonov telegrafni, drog 7—13 metrov, dalje za ve. smrek, jelk, borovca, like partije drv vagonov. Stalknega. Ponudbe na naslov: Josip Hojsena. n.k. Leveo pri Celju.

Harmonij skoraj nov, se ceno prod. Naslov pove uprava lista pod št. 3212.

Morska trava, lepa, zelena za prodajo v večjih in manjših množinah pri A. Sušniku, trgovina z železnino, Ljubljana. 3132

Hiša z dvema stanovanjima v Ljubljani letos postavljena Cesta v mestni log šte. 9 je naprodaj. 3164

Naznanilo. Cenjenim urarskim kolegom naznanjam, da prejemam popravila od njih, iz Ljubljane kakor tudi iz dežele. Seliskar Ivan, urarski mojster, Ljubljana, Pot v Rožno dolino št. 10. 3161

Klavir dobro ohranjen, je naprodaj. Jezovšek, Vransko pri Celju.

3 partije og. arjev, popolnoma zane. slju, se sprejmejo takoj proti dobremu plačilu v god okoli 20 oratov. Prednost imajo taki, ki si sami napravljajo drva. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3124.

Hiša enonadstropna je naprodaj v Krasu. Pripravna za trgovino. Zamenjam jo tudi za hišo v Ljubljani. Naslov pove uprava lista pod št. 3217.

Izveček iz voznega reda.

Odhod iz Ljubljane:									
proti Jesenicam	5:17	6:38	11:30	18:51					
Kamniku	8:—	14:—	17:02	18:10					
Novomestna — Kočevja	7:33	14:32	19:—						
Zidanemu mostu	4:15	4:56	10:41	11:29	14:15	17:55	20:21		
Logatec	0:53	11:30	14:30	17:47					
Vrhniki	7:23	13:18	19:20						
Prihod v Ljubljano:									
Jesenice	7:10	10:28	21:—	23:22					
Kamnika	8:30	7:45	12:12	17:21	22:08				
Novomestna — Kočevja	8:51	16:21	20:44						
Zidanega mosta	8:37	7:28	10:13	11:51	17:27	21:32	0:43		
Logatec	10:49	7:20	15:24	4:44	19:33				
Vrhniki	0:40	10:26	17:43						

Debeli tiskane številke pomenijo brzovlak; *) vozi samo ob ned. in prazn.

Sprejme se v trajno službo izveščana

šeparica

za čevljarske gornje dele. — Istotam se sprejme tudi izurjen

prirezovalac.

Pismene ponudbe naj se naslovi pod „večja delavnica“, pošto ležeče, Ljubljana.

Slamnike in klobuke

vseh vrst sprejema v popravilo FRANKO CERAR, tovarna slamnikov v Stob pošta Domžale pri Ljubljani. — V Ljubljani se sprejemajo isti pri trdnici Kovačević i Tersan v Presernovi ulici št. 5, kjer so tudi najnovejši vzorci na razpolago.

Posebna naznanila se ne bodo izdajala.

Tužnim srcem javljamo pretresljivo vest, da je naša dobra mati, stara mati i. t. d.

Marija Rojina

posestnica v Zg. Šiški št. 16

danes ob 2. uri popoldan prevedena s sv. zakramenti v 70. letu mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek 3. t. m. ob 6. uri popoldan na domače pokopališče v Dravljah.

Priporočamo jo v pobožno molitev.

Zg. Šiška, 7. avgusta 1920.

Žaljujoči sinovi in hčere.

Zahvala.

Ob priliki izgube našega nad vse ljubljenega sina

Gvidona

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano sožalje najiskrenejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo cenj. obitelji gosp. poštnega oficijala Mlakarja za požrtvovalnost in pomoč ob težki bolezni, preč. g. dr. Mrharju za tolažilne obiske, g. dr. Minařu za zadnjo pomoč, dijaški Marij. kongregaciji in osobju „Gospodarske zveze“, kateri so našemu pokojnemu sinu izkazali zadnjo čast.

Ljubljana, 7. avgusta 1920.

Rodbina Rudolf Zitterschlager.

„Slovenska Siraža“ kliče na pomoč!

Ustmena licitacija za dobavo mesa

za garnizon Ljubljana za mesec september se vrši v intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani na 20. avgusta tek. leta ob 11. uri popoldne, h kateri licitaciji se vsi interesi vabijo.

Dnevna potreba do 2000 kg, kaucija, katero se ima položiti, iznosi 120.000 kron.

Komanda Dravske divizije E broj 3943.

Za Beograd se išče

vodjo-strokovnjaka lesne trgovine

veščega tudi srbskega jezika, vendar ne pogoj. Nastop takoj ali čim prej. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, plače in referenc pod »Lesna družba 3207« na upravo tega lista.

BALKAN

trgovska družba z o. z.

Gradec

Sparbersbachgasse 46/I

Avstrija.

Slovensko podjetje.

Eksport - Import

vseh vrst strojev, zlasti poljedelskih ter strojev za lesno industrijo (inštalacija kompletnih žag, na željo z lastnim inženjerjem), lokomobil, motorjev, parnih strojev, avtomobilov ter celokupnih električnih naprav; dalje papirja, stekla, soli itd. — Lastna speditija. — Preskrbi izvozna dovolila. — Izplačila v Avstriji; bančne transakcije; vsa tozadevna izvestja brezplačno.

Uradnica išče stanovanje s hrano. Naslov pove uprava lista pod št. 3171.

Ustanovljeno 1903.

Stampilje
iz kavčuka in kovin

Katalog franko

Pečati

Šablone

Klišeji za tisk

Vzvodne diskalnice

Modeli za predtiskanje perila itd.

Novo! Datum-stampilje

lastnega izdelka.

ANTON ČERNE

graveur

Ljubljana, Dvorni trg 1

Fino „Nerin“ čistilo

(kremo) po 39 K ducat nudi
tvrdka Osvaid Dobele, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9.

1000 K nagrade

dobi, kdor mi preskrbi stanovanje z 2 sobama in skladiščem v okraju Kranja, Skofjeloke, Tržica na prometnem kraju. Kupim tudi event. manjše posestvo. Samo resne pismene ponudbe pod »trgovec 3135« na upravo lista.

Anton Gantar

kleparski mojster in vodovodni instalater, Mestni trg št. 9 v Ljubljani, se priporoča za vsa tozadevna dela.

Cigaretni papir „ABADIE“

v knjižnicah z zlatotiskom in patentni brez tiska 160 kosov v kartonu po K 160— razpošilja, dokler v zalogi, F. Mory, Smihel pri Pliberku.

Iv. Jax in sin

Dunajska cesta št. 15, Ljubljana.

Šivalni stroji

in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „ADLER“

Centiki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn:

Dürkopp, Stryia, Waffenzrad.

Naročajte in širite „Slovenca“!

Obvestilo.

Ker moramo podeliti velike pošiljke z vseh strani literarnega polja, moremo knjigarno in trgovino z muzikalijami in umetninami, obstoječo že od leta 1780, katere se nahaja sedaj na Miklošičevi cesti št. 18, odproti šele v torek dne 10. t. m.

Z vsem spoštovanjem

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Les:

žagan, tesan, okrogel, smrekov, jelkov, borov, hrastov, janski les od m 2,50 dolgoti naprej kakor skorje, krajnike in drva kupuje po najvišji dnevni ceni

lesna trgovina

FR. PAJMAN, CELJE.

Pozor!

K. WORSCHKE - MARIBOR

Gospodarska ulica št. 10.

Veletrgovina z manufakturnim blagom.

Priporoča svojo bogato zalogo

po jako znižanih cenah.

M. Kuštrin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 20.

Telefon št. 470.

priporoča Avto-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavo, elektrotehnični material po najnižjih cenah.

Stroji, orodje prvovrstne kakovosti

Za obdelovanje lesa, kovine in pločevine po najugodnejših cenah brez vsake konkurence, takoj iz skladišča Wien z izvoz. dovoljenjem dobavlja:

Werkzeug- und Maschinen-Gesellschaft m. b. H.

Technisches Büro Karl Jetzbacher

Brzojavni:

Schnellstahl.

Wien XVI/1

Hubergasse 3.

Telefon št.

94-27-15-7-52.

Špecialitete:

Brzostružnice do 400 mm stružne dolžine. Zelo trpežni stroji za vrtnje do 50 mm vrtnalne sposobnosti. Horizontalni in universalni stroji z izstruženje. Stroji za vrezavanje vijakov, deli za samokrese, jekleni kladivci, Radial-stroji za vrtnje, urejevalci za vrtnje: stroji za struženje in stroji za skobljenje kovin (Shaping), jednostavni in univerzalni stroji za brušenje.

Žagotračne, na jarmenik in krošne. Obični stroji za zarez in za volto izrezav. Stroji za izstruženje. Langloch-stroji za vrtnje.

Komb. stroji za vlag. zic. Stroji za vlag. drv. strugalniki. krošne žage. stroji za obzobliti, kombin. stroji. Stružniki. orodje za izrezavanje vijakov.

Spiralna peresa za vijake. orodje za vijake. orodje za vrtnje orodje za merjenje, pile, nakovala, precepi za vijake.

GOSPODARSKA BANKA

V LJUBLJANI

posluje začasno v prostorih Zadrugne zveze, Dunajska c. 30j.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.